

บทที่ 3

กฎหมายจราจรที่เกี่ยวกับการขอใบอนุญาตขับขี่

กฎหมายจราจรนั้นนับว่าเป็นกฎหมายที่คู่กับสังคมเมืองที่มีการใช้รถใช้ถนนไม่ว่าในประเทศไทยใด แต่โดยเหตุที่กฎหมายจราจรนั้นเป็นกฎหมายทางเทคนิคมิได้บัญญัติขึ้นด้วยเหตุผลทางด้านศีลธรรม แต่บัญญัติขึ้นด้วยเหตุผลทางมหาชน เพื่อประโยชน์ในการจัดระเบียบทางสังคมดังที่พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 ได้ให้เหตุผลในการประกาศใช้ว่า

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากการคมนาคมและขนส่งทางบกได้เจริญก้าวหน้าขยายตัวไปทั่วประเทศและเชื่อมโยงไปยังประเทศใกล้เคียงและจำนวนยานพาหนะในท้องถนนและทางหลวงได้ทวีจำนวนขึ้นเป็นลำดับ ประกอบกับประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีในอนุสัญญาว่าด้วยการจราจรทางถนนและพิธีสารว่าด้วยเครื่องหมายและสัญญาณตามถนน สมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบก ซึ่งได้บังคับมากกว่าสี่สิบปี ให้เหมาะสมกับสภาพการจราจรและจำนวนยานพาหนะที่เพิ่มขึ้น และเพื่อความปลอดภัยแก่ชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของประชาชน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

เห็นได้ว่ากฎหมายจราจรนั้นเป็นกฎหมายที่มีใจความผิดตามธรรมชาติในจิตใจของมนุษย์แต่เป็นความคิดที่เรียกว่า ความผิดเพราะกฎหมายบัญญัติห้ามไว้เท่านั้น ซึ่งทำให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายจราจรให้มีประสิทธิภาพเรื่อยมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการฝ่าฝืนบทบัญญัติเกี่ยวกับใบอนุญาตขับขี่นั้น ประชาชน โดยทั่วไปนั้นไม่ทราบถึงวัตถุประสงค์ที่รัฐบังคับให้ผู้ขับขี่ยานพาหนะต้องมีใบอนุญาตขับขี่ จึงทำให้ใบอนุญาตขับขี่ขาดความศักดิ์สิทธิ์ในการที่จะบังคับให้ผู้ขับขี่ต้องพกพาใบอนุญาตขับขี่ติดตัวไว้เสมอเพื่อแสดงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ในทางปฏิบัติแล้วเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ขอตรวจใบอนุญาตขับขี่ประชาชนผู้ขับขี่ก็มักจะอ้างว่าได้นำติดตัวมาทั้งที่ความจริงแล้ว อาจนำติดตัวมาแต่ไม่แสดงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ดังนั้นจึงสร้างความลำบากให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย เพราะพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่อาจใช้กำลังในการตรวจค้นร่างกายของผู้ขับขี่ได้ว่ามีได้นำใบอนุญาตขับขี่มาจริงหรือไม่ เนื่องจากอุปสรรคในข้อกฎหมายหลายประการดังจะได้อธิบายถึงปัญหาต่อไปในบทที่ 4

ในการจะเข้าใจถึงปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายจราจรที่เกี่ยวกับการขอใบอนุญาตขับขี่ให้มีประสิทธิภาพนั้น ควรจะต้องเริ่มจากการศึกษาหลักกฎหมายจราจรที่เกี่ยวกับการขอตรวจ

ใบอนุญาตขับขี่เสียก่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษากฎหมายจราจรที่ เกี่ยวกับการขอตรวจ ใบอนุญาตขับขี่ของประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ ประเทศญี่ปุ่น เป็นต้น เนื่องจากประเทศที่พัฒนาแล้ว จะมีการพัฒนาของชุมชนเมืองมากกว่าประเทศที่กำลังพัฒนา อย่างประเทศไทย ดังนั้น มาตรการทางกฎหมายจราจร การจัดระเบียบและแก้ไขปัญหาการจราจรที่ ย่อมซับซ้อนและมีประสิทธิภาพมากกว่าประเทศไทย

ผู้ศึกษาจึงเห็นควรที่จะนำกฎหมายจราจรของประเทศไทยนำมาศึกษาควบคู่กับกฎหมาย จราจรของต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศที่พัฒนาแล้วในประเด็นเกี่ยวกับการขอตรวจ ใบอนุญาตขับขี่ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนากฎหมายจราจรที่เกี่ยวข้องกับการขอตรวจใบอนุญาต ขับขี่ของประเทศไทยต่อไป

กฎหมายจราจรที่เกี่ยวกับการขอตรวจใบอนุญาตขับขี่ของประเทศไทย

กฎหมายจราจรที่มีบทบัญญัติเกี่ยวข้องกับเรื่องใบอนุญาตขับขี่นั้นมี 2 ฉบับ คือ พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ.2522 และ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 ซึ่งผู้ศึกษาจะได้ อธิบายเนื้อหาของพระราชบัญญัติทั้ง 2 ฉบับ โดยแบ่งเป็นประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. คุณสมบัติของผู้ประสงค์ขอใบอนุญาตขับขี่

มาตรา 46 พระราชบัญญัติรถยนต์ บัญญัติว่า ผู้ขอใบอนุญาตขับรถตามมาตรา 43 (1) ต้อง มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(1) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์แต่ถ้าเป็นผู้ขอใบอนุญาตขับรถจักรยานยนต์ชั่วคราว สำหรับจักรยานยนต์ความจุกระบอกสูบขนาดไม่เกินเก้าสิบลูกบาศก์เซนติเมตรต้องมีอายุไม่ต่ำ กว่าสิบห้าปีบริบูรณ์

(2) มีความรู้และความสามารถในการขับรถ

(3) มีความรู้ในข้อบังคับการเดินรถตามพระราชบัญญัตินี้และตามกฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบก ...

มาตรา 46 นี้เป็นการกำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะขอใบอนุญาตขับรถยนต์ส่วนบุคคล รถยนต์สามล้อส่วนบุคคล หรือรถจักรยานยนต์ชั่วคราวตามมาตรา 43 (1) โดยกำหนดอายุว่าจะต้องมี อายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์นั้น แสดงว่ารัฐยอมเห็นว่าบุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์นั้นยัง ไม่มีวุฒิภาวะมากพอที่จะควบคุมยานพาหนะและขับขี่ยานพาหนะอย่างปลอดภัยได้ และยังกำหนดให้ บุคคลผู้ที่จะขอใบอนุญาตขับขี่จะต้องมีความรู้ความสามารถในการขับรถ และมีความรู้ในข้อบังคับ การเดินรถ โดยผู้ขอใบอนุญาตขับขี่จะต้องผ่านการอบรมกฎหมายจราจร และผ่านการทดสอบ

ความรู้ในการขับขี่และกฎหมายจราจรที่เกี่ยวข้องในขั้นตอนการสอบใบขับขี่ ซึ่งจะได้อธิบายไว้ในหัวข้อการขอมีใบอนุญาตขับขี่

นอกจากบุคคลที่ขอใบอนุญาตขับขี่จะต้องมีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่อธิบายข้างต้น แล้วบุคคลดังกล่าวยังจะต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ตามที่ตามในมาตรา 46 (1) – (8) พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ.2522 อีกด้วย มิฉะนั้นจะไม่สามารถขอใบอนุญาตขับขี่ได้ ตามที่มาตรา 46 ได้บัญญัติไว้ว่า “ผู้ขอใบอนุญาตขับขี่ตามมาตรา 43 (1) จะต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้” ...

(1) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ แต่ถ้าเป็นผู้ขอใบอนุญาตขับรถจักรยานยนต์ส่วนบุคคลชั่วคราว สำหรับรถจักรยานยนต์ที่มีขนาดความจุของกระบอกสูบรวมกันไม่เกินที่กำหนดในกฎกระทรวง ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่าสิบห้าปีบริบูรณ์

(2) มีความรู้และความสามารถในการขับรถ

(3) มีความรู้ในข้อบังคับการเดินรถตามพระราชบัญญัตินี้และตามกฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบก

(4) ไม่เป็นผู้มีร่างกายพิการจนเป็นที่เห็นได้ว่าไม่สามารถขับรถได้

(5) ไม่มีโรคประจำตัวที่ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมเห็นว่าอาจเป็นอันตรายขณะขับรถ

(6) ไม่เป็นบุคคลวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือน

(7) ไม่มีใบอนุญาตขับรถชนิดเดียวกันอยู่แล้ว

(8) ไม่เป็นผู้อยู่ในระหว่างถูกยึดหรือเพิกถอนใบอนุญาตขับรถ

ตามกฎหมายเรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอและออกใบอนุญาตขับรถและการต่ออายุและการอนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตขับรถ พ.ศ.2546 (หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอและการออกใบอนุญาตขับรถและการขอต่ออายุและการอนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตขับรถ, 2546, หน้า 170/1 – 170/9) ได้กำหนดให้ผู้ที่จะประสงค์จะขอรับใบอนุญาต ขับขี่จะต้องยื่นคำขอพร้อมด้วยหลักฐานต่างๆ เช่น บัตรประจำตัวประชาชน, สำเนาทะเบียนบ้าน, รูปถ่ายขนาด 3 x 4 เซนติเมตร 2 รูป, หลักฐานการรับรองซึ่งแสดงว่าผ่านการอบรมจากกรมขนส่งทางบก หรือโรงเรียนสอนขับรถที่กรมการขนส่งทางบกรับรองตามกฎหมาย , และใบรับรองแพทย์ที่แสดงว่าผู้ขอไม่มีโรคประจำตัวอันอาจเป็นอันตรายขณะขณะขับรถและไม่เป็นบุคคลวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือน ซึ่งมีอายุใช้ได้ตามแพทย์รับรองกำหนด อันเป็นการรับรองโดยแพทย์ว่าผู้ขอใบอนุญาตขับขี่ไม่มีลักษณะต้องห้ามในการขอใบอนุญาตขับขี่ตามมาตรา 46 (5) และ (6) ส่วนลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 46 (4) นั้นคงเป็นลักษณะที่นายทะเบียนจะเห็นและพิจารณาด้วยตนเองได้ว่าผู้ขอนั้นจะมีร่างกายพิการจนถึงขนาดไม่สามารถขับรถได้หรือไม่ เช่น หากเพียงแต่พิการนิ้วขาดไปเพียงหนึ่ง

นี้ว ก็ไม่ถึงขนาดที่ไม่สามารถขับรถได้ แต่หากพิจารณาจากไปหนึ่งข้าง หรือขาขาดทั้งสองข้าง ก็ พิจารณาถึงขนาดที่จะไม่สามารถขับรถได้ เป็นต้น ลักษณะต้องห้ามประการต่อมาคือ ห้ามมิให้ผู้ขับขี่มี ใบอนุญาตขับขี่ชนิดเดียวกันอยู่แล้ว และประการสุดท้ายคือ ผู้ขับขี่ต้องไม่อยู่ในระหว่างถูกยึดหรือ ถูกเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่ซึ่งจะได้อธิบายในประเด็นการยึดหรือเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่ในหัวข้อ อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ต่อไป

2. การขอมิใบอนุญาตขับขี่

มาตรา 45 พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ.2522 บัญญัติว่า “ผู้ใดประสงค์จะขอใบอนุญาตขับ รถ ต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามพระราชบัญญัตินี้ และยื่นคำขอต่อนาย ทะเบียน แห่งท้องที่ที่ตามที่มีภูมิลำเนาหรือมีถิ่นที่อยู่”

การขอมิใบอนุญาตขับขี่จึงต้องทำการยื่นคำขอต่อนายทะเบียนแห่งท้องที่ ซึ่งนายทะเบียน ตามมาตรา 4 พระราชบัญญัติรถยนต์มีความหมายว่า ข้าราชการซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวง คมนาคม แต่งตั้งให้เป็นนายทะเบียน ” การออกใบอนุญาตขับขี่ นั้นเป็นอำนาจของกรมการขนส่ง ทางบก กระทรวงคมนาคม ทั้งนี้ตามกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการ กรมการขนส่งทางบก กระทรวง คมนาคม พ.ศ.2545 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของกรมการขนส่งทางบก ให้กรมการขนส่งทางบก กระทรวงคมนาคม มีภารกิจเกี่ยวกับการจัดระบบ การจัดระเบียบการขนส่งทางบก โดย การกำกับ ดูแล ตรวจสอบ ควบคุม ให้ความปลอดภัย ให้มีการปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประสานและวางแผน ให้มีการ เชื่อมต่อกับระบบการขนส่งอื่นๆ เพื่อให้ระบบการขนส่งทางบกเกิดความคล่องตัว สะดวก รวดเร็ว ทั่วถึง และปลอดภัย อีกทั้งยังมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่ง ทางบก กฎหมายว่าด้วยรถยนต์ กฎหมายว่าด้วยล้อเลื่อน และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

กฎหมายว่าด้วยรถยนต์ หมายถึงพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ.2522 การออกใบอนุญาตขับ ขี่ให้แก่ผู้ประสงค์ขอใบอนุญาตขับขี่นั้นจึงเป็นการดำเนินการตามพระราชบัญญัติรถยนต์ หากผู้ใด ประสงค์จะขอใบอนุญาตขับรถก็สามารถขอใบอนุญาตได้ที่สำนักงานขนส่งจังหวัด ได้ทุกจังหวัด เนื่องจากกรมการขนส่งทางบกได้มีการแบ่งส่วนราชการเป็นสำนักงานขนส่งส่วนภูมิภาค 12 ภูมิภาค และแบ่งส่วนราชการเป็นสำนักงานขนส่งจังหวัดมีนายทะเบียนประจำอยู่ทุกจังหวัด

การขอมิใบอนุญาตขับขี่นั้นนอกจากจะต้องยื่นคำขอต่อนายทะเบียนแล้ว ผู้ยื่นคำขอ ยัง จะต้องมีความประพฤติเรียบร้อย และ ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ.2522 อีก ด้วย อีกทั้งยังต้องมีการทดสอบความรู้ความสามารถในการขับรถตามกฎหมายจราจรเสียก่อน นาย ทะเบียนจึงจะสามารถออกใบอนุญาตขับขี่ให้แก่ผู้ขอได้

กรมการขนส่งทางบก ได้แบ่งการทดสอบการขับรถยนต์และรถจักรยานยนต์เป็น 3
 ขั้นตอน คือ 1. การทดสอบสมรรถภาพของร่างกาย 2. การทดสอบข้อเขียน และ 3. การทดสอบขับ
 รถ (กรมการขนส่งทางบก, ออนไลน์, 2552)

1. การทดสอบสมรรถภาพของร่างกาย มี 4 การทดสอบได้แก่

1.1 ทดสอบสายตาทางกว้าง ถ้าสามารถมองเห็นทั้งด้านซ้ายและด้านขวา เป็นมุมกว้าง
 ข้างละ 75 องศา 2 ใน 3 ครั้ง ให้ถือว่าผ่านการทดสอบ

1.2 ทดสอบสายตาทางลึก ให้ทดสอบการมองเห็นในระยะ 2.50 - 3.50 เมตร รวม 3
 ครั้ง หากผลการทดสอบห่างจากจุดที่กำหนดไม่เกินกว่า 1 นิ้ว 2 ใน 3 ครั้ง ให้ถือว่าผ่าน

การทดสอบทำโดยการทดสอบจะให้นั่งใช้ปุ่มบังคับให้เสาเล็กๆ ให้มาอยู่ในแนว
 ตรงกัน หรือใกล้เคียง

1.3 ทดสอบสายตาบอดสี ให้ดูสีเขียว สีแดง และสีเหลืองจากเครื่องทดสอบหรือแผ่น
 ภาพทดสอบที่กรมการขนส่งทางบกกำหนดหรือ เห็นชอบ โดยอยู่ห่างจากแผ่นภาพทดสอบ

ในระดับสายตาระยะไม่น้อยกว่า 3 เมตร แล้วอ่านสีตามที่เจ้าหน้าที่กำหนดสีละ 3 ครั้ง
 หากอ่านได้ถูกต้อง 2 ใน 3 ครั้ง ให้ถือว่าผ่านการทดสอบ

1.4 การทดสอบปฏิกิริยา ให้ทดสอบความสามารถในการ ใช้เบรกเท้ารวม 3 ครั้ง หาก
 สามารถเหยียบเบรกได้ในระยะเวลาไม่น้อยกว่า หรือเท่ากับ 0.75 วินาที 2 ใน 3 ครั้ง ให้ถือว่าผ่านการ
 ทดสอบ

2. การทดสอบข้อเขียน ผู้ประสงค์ขอใบอนุญาตขับรถจะต้องเข้าห้องอบรม 2 ชั่วโมง
 อบรมความรู้เกี่ยวกับกฎหมายจราจร กฎหมายว่าด้วยรถยนต์, กฎหมายทางหลวง และการขับรถที่
 ถูกต้องปลอดภัย

ผู้เข้ารับการทดสอบ ข้อเขียนต้องทดสอบความรู้ในข้อควรปฏิบัติ หรือข้อบังคับการเดิน
 รถตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์และกฎหมายว่าด้วยการจราจรทาง บก ตามชนิดของใบอนุญาต กรณี
 เป็นการทดสอบสำหรับการขอรับใบอนุญาตขับรถสาธารณะ ต้องทดสอบความรู้เกี่ยวกับถนนและ
 ทางหลวงในเขตจังหวัดที่ขอรับใบอนุญาตขับรถ นั้นด้วย

กรณีทดสอบข้อเขียนใน เขตกรุงเทพมหานคร จะใช้วิธีการทดสอบด้วยระบบ E-exam
 จำนวน 30 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน และต้องได้ 23 คะแนนขึ้นไปจึงจะถือว่าผ่านการทดสอบ แต่ ถ้าเป็น
 สำนักงานขนส่งจังหวัดอื่นๆ ใช้วิธีการทดสอบโดยแบบทดสอบ ซึ่ง แบบทดสอบข้อเขียนเป็นแบบ

ปรนัย มีจำนวนไม่น้อยกว่า 5 ชุด แต่ละชุดมี 30 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน หมุนเวียนลับเปลี่ยน แต่ละชุดตามความเหมาะสม โดยใช้เวลาทดสอบประมาณ 30 นาที และต้องได้คะแนน 22 คะแนน ขึ้นไป จึงถือว่าผ่านการทดสอบ ส่วนรถจักรยานยนต์ แต่ละชุดมี 20 ข้อ และต้องได้คะแนน 15 คะแนนขึ้นไป จึงถือว่าผ่านการทดสอบ

กรณีผู้เข้ารับการทดสอบอ่าน และ เขียนหนังสือไม่ได้ ให้เจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการทดสอบอ่านคำถามให้ฟังแล้วให้ผู้เข้ารับการทดสอบ ตอบด้วยปากเปล่า และทำเครื่องหมายด้วยตนเอง และให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการทดสอบบันทึกในกระดาษคำตอบว่า “สอบปากเปล่า” พร้อมทั้งลงนามกำกับไว้เป็นหลักฐานเมื่อเสร็จสิ้นการสอบ ให้รีบตรวจคำตอบและแจ้งผลการทดสอบให้ทราบโดยเร็ว

3. การทดสอบขับรถยนต์ ให้ทดสอบขับรถ จำนวน 3 ท่า คือ ท่าที่ 1 และท่าที่ 2 เป็นท่าบังคับ และเลือกทดสอบอีก 1 ท่าตามความเหมาะสมของสนามทดสอบ ยกเว้นรถเกียร์อัตโนมัติไม่ใช้ท่าที่ 4

ท่าที่ 1 การขับรถเดิน หน้าและหยุดรถเทียบทางเท้า

ผู้เข้ารับการทดสอบต้องขับรถเดินหน้า ตั้งแต่เริ่มขับรถอย่างต่อเนื่องไปจนถึงจุดทดสอบที่กำหนดให้หยุดรถ โดยให้หยุดรถได้เพียงครั้งเดียว ณ จุดที่กำหนดให้หยุดเท่านั้น ด้านซ้ายของรถต้องขนานขอบทางและห่างจากขอบทางไม่เกิน 25 เซนติเมตร กันชนหน้าหรือล้อหน้าสุดหรือขอบล้อสำหรับที่ไม่มีกันชนหน้าต้องไม่ล้ำเกิน จุดหยุดรถข้างทาง และต้องอยู่ห่างจากจุดหยุดรถนั้น ไม่เกิน 1 เมตร และต้องไม่ขับรถปีนทางเท้าหรือขอบทาง

ท่าที่ 2 การขับรถเดินหน้าและถอยหลังในทางตรง ให้เลือกทดสอบแบบใดแบบหนึ่ง ดังนี้

แบบที่ 1 ให้ขับรถเดินหน้าและถอยหลังออกโดยตลอดช่องเดินรถ ซึ่งประกอบด้วยหลักที่ตั้งไว้ในแนวตรงขนานกัน 2 แถว มีความยาวประมาณ 10 - 12 เมตร หลักแต่ละหลักในแถวเดียวกัน มีระยะห่าง 1.5 เมตร ส่วนความกว้างของช่องเดินรถเท่ากับความกว้างสุดของตัวรถรวมกระจกมองข้างบวก เพิ่มอีก 0.5 เมตร ต้องไม่ขับรถชนหรือเบียดหลัก ให้ขับรถเดินหน้าหรือถอยหลังได้เพียงครั้งเดียว และเครื่องยนต์ต้องไม่ดับ

แบบที่ 2 ให้ขับรถเดินหน้าและถอยหลังออกโดยตลอดช่องเดินรถ ซึ่งมีขนาดความกว้าง 2.50 เมตร ยาว 10 - 12 เมตร เป็นระยะคงที่ใช้กับรถทุกขนาด ล้อรถต้องไม่ทับเส้น หรือไม่ชนหรือเบียดหลัก ให้ขับรถเดินหน้าและถอยหลังได้เพียงครั้งเดียว และเครื่องยนต์ต้องไม่ดับ

ท่าที่ 3 การขับรถถอยหลังเข้าจอดและออกจากช่องว่างด้านซ้าย

ให้ขับรถถอย หลังเข้าจอดในช่องว่างด้านซ้ายซึ่งประกอบด้วยหลักไม่น้อยกว่า 9 หลัก เป็นช่องกว้างเท่ากับความกว้างของรถรวมกระจกมองข้างบวกเพิ่มข้างละ 0.5 เมตร ความยาวของช่องจอดเท่ากับความยาวของตัวรถบวกเพิ่มอีก 2.5 เมตร ตั้งแต่เริ่มเข้าเกียร์ขับรถถอยหลังเข้าจอด จนกระทั่งขับออกจากช่องว่างด้าน ซ้ายต้องเข้าเกียร์หรือเปลี่ยนเกียร์ไม่เกิน 7 ครั้ง ต้องไม่ชนหรือเบียดหลัก และตัวรถต้องขนานกับขอบทางหรือหลักด้านซ้าย ล้อรถต้องไม่ทับเส้นแบ่งช่องทาง

ท่าที่ 4 การหยุดรถและออกรถบนถนนลาด (สำหรับรถเกียร์ธรรมดา)

ให้ขับรถขึ้นเนินหรือสะพานโค้งแล้วหยุดรถบนเชิงลาดของเนินหรือสะพานโค้งนั้น โดยให้กันชนหน้าอยู่ที่จุดหยุดรถแล้วออกรถข้ามเนินหรือสะพานโค้งนั้นไปโดยปลอดภัย ต้องไม่ขับรถในลักษณะที่อาจเกิดอันตรายหรือเป็นเหตุให้ตัวรถเคลื่อนถอยจาก จุดที่หยุดเกินกว่า 1 เมตร และเครื่องดับไม่เกิน 2 ครั้ง

ท่าที่ 5 การกลับรถ

ให้กลับรถในช่องเดินรถ ซึ่งประกอบด้วยหลักที่ตั้งไว้ขนานกัน 2 แถว มีความยาวประมาณ 10 - 12 เมตร หลักในแต่ละแถวห่างกัน 1.5 เมตร ส่วนความกว้างของช่องเดินรถเท่ากับ ความยาวของรถบวกเพิ่มอีก 2 เมตร ต้องไม่ขับรถชน หรือเบียดหลัก และตั้งแต่เริ่มขับรถเพื่อกลับรถ จนกระทั่งกลับรถแล้วเสร็จต้องเปลี่ยนเกียร์ไม่เกินกว่า 7 ครั้ง

ท่าที่ 6 การขับรถเดินหน้าเข้าจอดในช่องที่เป็นมุมฉาก

ให้ผู้เข้ารับการทดสอบขับรถจากจุดเริ่มต้นให้ขับเดินหน้าเข้าไปในช่องจอดที่เป็นมุมฉาก ซึ่งประกอบด้วยหลักที่ตั้งเป็นแนวทดสอบ 2 แถว ขนานกันเป็นช่องเดินรถกว้าง 8 เมตร ยาวประมาณ 10 -20 เมตร และหลักอีก 2 แถวที่ตั้งเป็นแนวช่องจอดที่เป็นมุมฉากกับช่องเดินรถที่มีความกว้างเท่ากับ ความกว้างของตัวรถรวมกับกระจกมองข้างบวกเพิ่มอีกข้างละ 1 เมตร ความยาวเท่ากับความยาวของตัวรถบวกเพิ่มอีก 1 เมตร

ท่าที่ 7 การขับรถโดยปฏิบัติ ตามเครื่องหมายจราจร

ให้ขับรถโดยปฏิบัติตามเครื่องหมายจราจร ไม่น้อยกว่า 8 เครื่องหมาย คือ ป้ายหยุด ห้ามเลี้ยวซ้ายหรือห้ามเลี้ยวขวา ให้เลี้ยวซ้ายหรือให้เลี้ยวขวา ห้ามหยุดรถ ห้ามเข้า และเครื่องหมายอื่นๆ อีก 3 เครื่องหมาย และต้องให้สัญญาณไฟตามจุดต่างๆ ได้ถูกต้องทุกแห่ง

เมื่อผ่านการทดสอบแล้วจะได้รับใบอนุญาตขับรถชนิดชั่วคราว มีกำหนด 1 ปี จากนั้นจึงขอเปลี่ยนเป็นใบอนุญาตขับรถชนิดส่วนบุคคลมีกำหนด 5 ปี เมื่อใบอนุญาตขับรถชนิดชั่วคราวมีอายุครบ 1 ปี แล้ว และมีได้นำมาเปลี่ยนประเภท หากขาดอายุเกิน 1 ปีแต่ไม่เกิน 3 ปี จะต้องทดสอบข้อเขียนใหม่ หากขาดอายุเกิน 3 ปี จะต้องทำการทดสอบใหม่ทั้งหมด

3. ผู้ขับขี่ต้องมีใบอนุญาตขับขี่

มาตรา 42 พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ.2522 บัญญัติว่า “ผู้ขับรถต้องได้รับใบอนุญาตขับรถ และต้องมีใบอนุญาตขับรถและสำเนาภาพถ่ายใบคู่มือจดทะเบียนรถในขณะขับหรือควบคุมผู้ฝึกหัดขับรถเพื่อแสดงต่อเจ้าพนักงานได้ทันที เว้นแต่ผู้ฝึกหัดขับรถยนต์ตามมาตรา 57”

มาตรา 42 นี้เป็นบทบัญญัติที่บังคับให้ผู้ขับขี่ต้องมีใบอนุญาตขับขี่ เพื่อที่จะแสดงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ทันที ซึ่งผู้ศึกษามีข้อสังเกตว่าบทบัญญัติมาตรา 42 นั้นอาจก่อให้เกิดปัญหาการตีความว่าเป็นบทบัญญัติที่ให้อำนาจในการเรียกตรวจใบอนุญาตขับขี่จากผู้ขับขี่หรือไม่ เพราะบัญญัติไว้เพียงว่า “ต้องมีใบอนุญาตขับรถ ... เพื่อแสดงต่อเจ้าพนักงานได้ทันที ” แต่มีได้บัญญัติว่า “ผู้ขับขี่ต้องมีใบอนุญาตขับรถ และ เจ้าพนักงานมีอำนาจเรียกให้ผู้ขับขี่แสดงใบอนุญาตขับขี่และผู้ขับขี่ต้องแสดงแก่เจ้าพนักงานทันที” แม้ในบทบัญญัติจะเป็นการกำหนดหน้าที่ให้ผู้ขับขี่ต้องมีใบอนุญาตขับขี่ และต้องแสดงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ทันที แต่ก็ยังมีข้อสงสัยในเรื่องอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการเรียกให้ผู้ขับขี่แสดงใบอนุญาตขับขี่อยู่

4. อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่

4.1 อำนาจสั่งยึดใบอนุญาตขับขี่

อำนาจสั่งยึดใบอนุญาตขับขี่ เป็นอำนาจของผู้บัญชาการตำรวจนครบาล ผู้บัญชาการตำรวจภูธร ผู้บังคับการตำรวจจราจร ผู้บังคับการตำรวจทางหลวง หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากบุคคลดังกล่าวตามมาตรา 161 ซึ่งจะใช้อำนาจสั่งยึดใบอนุญาตดังกล่าวได้ก็ต่อ เมื่อผู้ขับขี่รถยนต์จักรยานยนต์ รถรับจ้าง หรือผู้ประจำเครื่องอุปกรณ์การขนส่งได้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 ในข้อหาใดข้อหาหนึ่ง แต่การยึดใบอนุญาตขับขี่ดังกล่าวให้ยึดได้มีกำหนดครั้งละไม่เกินหกสิบวัน ก็จะสั่งให้ยึดไว้สิบห้าวัน หนึ่งเดือน หรือหนึ่งเดือนครึ่งก็ได้ แต่ก็ไม่เกินหกสิบวันหรือสองเดือน (สมพร พรหมพิตร, 2541, หน้า 38 - 43)

การยึดใบอนุญาตขับขี่ต้องนับตั้งแต่วันยึด คือวันที่พนักงานเจ้าหน้าที่ยึดใบขับขี่ไว้
นั่นเอง

หากผู้ขับขี่รถใดถูกยึดใบอนุญาตขับขี่ดังกล่าวแล้ว ผู้ขับขี่นั้นๆ ยังอาจมีสิทธิอุทธรณ์ต่ออธิบดีกรมตำรวจได้ภายในสิบห้าวัน นับแต่วันถูกยึดใบอนุญาตขับขี่ คือใบขับขี่ถูกพนักงานเจ้าหน้าที่ยึดวันใด และถูกสั่งยึดไว้มีกำหนดเวลาเท่าใด ก็ต้องอุทธรณ์ภายในกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันถูกยึด ไม่ใช่นับแต่วันที่ผู้ขับขี่รู้ว่าถูกสั่งยึดใบอนุญาตขับขี่

ดังนั้น ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ยึดใบขับขี่ของผู้ขับขี่ผู้ใดไว้ และลืมนำสำเนาใบขับขี่ไปแจ้งเจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินการสั่งยึด จนล่วงเลยกำหนดเวลาหกสิบวันนับแต่วันยึด

ถือว่าผู้บัญชาการตำรวจนครบาล ผู้บัญชาการตำรวจภูธร ผู้บังคับการตำรวจจราจร ผู้บังคับ การ
ตำรวจทางหลวง หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากบุคคลดังกล่าว หมดอำนาจสั่งยึดใบอนุญาตขับขี่
สำหรับการกระทำครั้งนั้นไปแล้ว

แต่ตามปกติเจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่จะเรียกเก็บใบอนุญาตขับขี่ไว้
เป็นการชั่วคราว โดยออกใบรับแทนใบอนุญาตขับขี่ให้ผู้ขับขี่ไว้แล้ว วัตถุประสงค์ใบอนุญาตขับขี่ที่
เรียกเก็บไว้ดังกล่าว ไปส่งมอบแก่พนักงานสอบสวนหรือเจ้าพนักงานจราจรภายในแปดชั่วโมงตาม
มาตรา 140วรรคสองของพระราชบัญญัติจราจรทางบก อยู่แล้ว ดังนั้นกรณีดังกล่าวข้างต้นจึงมีอาจ
เกิดขึ้นได้

เมื่อมีการอุทธรณ์การยึดใบอนุญาตขับขี่ มาตรา 161 แห่งพระราชบัญญัติจราจรทาง
บก พ.ศ.2522 กำหนดให้อธิบดีกรมตำรวจวินิจฉัยอุทธรณ์ และมีคำสั่งยึดหรือไม่ยึดใบอนุญาตขับขี่
นั้นภายในกำหนดสามสิบวัน นับแต่วันได้รับอุทธรณ์ ถ้าอธิบดีกรมตำรวจสั่งยื่นคำสั่งให้ยึดหรือสั่ง
กลับเป็น ไม่ให้ยึด ให้ถือว่าคำสั่งของอธิบดีกรมตำรวจนั้นเป็นที่สุด

กรณีนี้อาจมีได้ว่าผู้บัญชาการตำรวจนครบาล ฯลฯ สั่งให้ยึดใบอนุญาตขับขี่ไว้มี
กำหนดสิบห้าวัน ผู้ถูกยึดใบอนุญาตขับขี่ยื่นอุทธรณ์ต่ออธิบดีกรมตำรวจ และอธิบดีกรมตำรวจ
วินิจฉัยและมีคำสั่งเมื่อเลยกำหนดสิบห้าวันที่ใบอนุญาตถูกยึดตามคำสั่งของผู้บัญชาการ ตำรวจนคร
บาล ฯลฯ ดังนี้ต้องถือว่าไม่ต้องรอคำวินิจฉัยของอธิบดีกรมตำรวจ พอครบกำหนดสิบห้าวันที่
ใบอนุญาตขับขี่ถูกยึดตามคำสั่งผู้บัญชาการตำรวจนครบาล ฯลฯ แล้วก็ต้องคืนใบอนุญาตขับขี่ให้ไป
แต่ผลแห่งการยื่นอุทธรณ์คำสั่งยึดใบอนุญาตขับขี่ก็อาจมีได้ เช่น อธิบดีกรมตำรวจ วิ
ิจฉัยและมี
คำสั่งไม่ยึดใบอนุญาตขับขี่ เป็นการกลับคำสั่งของผู้บัญชาการตำรวจนครบาล ฯลฯ ดังนี้ย่อมมีผลว่า
ผู้ขับขี่ผู้นั้นไม่เคยถูกสั่งยึดใบอนุญาตขับขี่เลย

การที่ผู้ขับขี่ถูกสั่งยึดใบอนุญาตขับขี่หลายๆครั้งนั้น ยังมีผลในการใช้ดุลยพินิจของ
ศาล ในการที่จะสั่งให้พักใช้หรือให้เพิกถอนใบอนุญาตขับขี่ของผู้นั้นอีกด้วย กล่าวคือ ถ้าโจทก์ฟ้อง
ว่าผู้ขับขี่กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ .ศ.2522 และขอให้ศาลสั่งให้เพิกถอน
ใบอนุญาตขับขี่ของผู้นั้นเสีย เพราะได้กระทำความผิดกฎหมายจราจรจนถูกผู้บังคับการตำรวจสั่งยึด
ใบอนุญาตหลายครั้งแล้ว ศาลอาจเห็นสมควรให้สั่งเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่ของผู้นั้นเสียก็ได้
เพราะการให้ขับขี่รถอีกต่อไปอาจก่อให้เกิดอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่น

ที่ว่ามานี้เป็นอำนาจของผู้บังคับบัญชาการตำรวจนครบาล ฯลฯ ตามกฎหมายจราจร
ก่อนแก้ไขใหม่ สำหรับมาตรา 161 ที่แก้ไขใหม่โดย (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2535 นั้น ให้อำนาจสั่งยึด
ใบอนุญาตขับขี่มีกำหนดครั้งละไม่เกินหกสิบวันเท่าเดิม แต่ยังเพิ่มเติมอำนาจของผู้สั่งยึดใบอนุญาต

ข้อบัญญัติว่าด้วย การคุ้มครองและสามของมาตรา 161 ที่แก้ไขใหม่ที่บัญญัติว่า “ผู้สั่งยึดใบอนุญาตข้อบัญญัติตามวรรคหนึ่งอาจบันทึกการยึดและคะแนนไว้ด้านหลังใบอนุญาตข้อบัญญัติที่ถูกยึด และดำเนินการอบรม ทดสอบผู้ข้อบัญญัติที่กระทำผิดซ้ำตั้งแต่สองครั้งภายในหนึ่งปี รวมทั้งสั่งพักใบอนุญาตข้อบัญญัติที่เสียคะแนนมากของผู้ข้อบัญญัตินั้นมีกำหนดครั้งละไม่เกินเก้าสิบวัน”

วรรคสาม “การดำเนินการบันทึกคะแนน อบรม ทดสอบ ผู้ข้อบัญญัติที่กระทำผิด และการพักใช้ใบอนุญาตข้อบัญญัติ ให้เป็นไปตามที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

ตามนี้จะเห็นได้ว่าผู้ข้อบัญญัติที่กระทำผิดกฎหมายจราจรซ้ำตั้งแต่สองครั้งภายในหนึ่งปี อาจถูกผู้บัญชาการตำรวจนครบาล ฯลฯ สั่งพักใช้ใบอนุญาตข้อบัญญัติ ได้ อำนาจนี้เหมือนกับของศาลตามมาตรา 162 จะต่างกันก็ตรงที่อำนาจของศาลไม่มีกำหนดเวลาสั่งพักใช้ใบอนุญาต และเหตุผลที่สั่งพักของผู้บัญชาการตำรวจนครบาล ฯลฯ มีเพียงผู้ข้อบัญญัติเสียคะแนนที่ลงไว้ด้านหลังใบข้อบัญญัติมาก ส่วนของศาลเป็นเหตุผลกว้างกว่า คือ “ถ้าความปรากฏแก่ศาลว่าหากให้ผู้ข้อบัญญัตินั้นขับรถต่อไปอาจก่อให้เกิดอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่น” คือให้ดุลยพินิจของศาลไว้กว้างมาก

ส่วนการอุทธรณ์ต่ออธิบดีกรมตำรวจตามที่แก้ไขใหม่ก็ใช้ระยะเวลาสิบห้าวันเท่าเดิม แต่ให้นับแต่วันที่ถูกลงสั่งยึดหรือสั่งเพิกถอนใบอนุญาตข้อบัญญัติคือเดิมให้อ่านายยึดไว้อย่างเดียว ตามที่แก้ไขใหม่ให้อ่านายสั่งพักใช้ใบอนุญาตด้วย จึงให้อุทธรณ์กรณีถูกสั่งพักใบอนุญาตข้อบัญญัติด้วย

การวินิจฉัยอุทธรณ์ของอธิบดีกรมตำรวจ กฎหมายเดิมให้เวลาหนึ่งเดือน แต่ตามที่แก้ไขใหม่ให้เวลาสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำอุทธรณ์แถมยังได้ เน้นต่อไปอีกว่า “ถ้าไม่ได้วินิจฉัยชี้ขาดภายในเวลาดังกล่าวให้ถือว่าอธิบดีวินิจฉัยไม่ให้ยึดใบอนุญาตข้อบัญญัติหรือไม่พักใช้ใบอนุญาตข้อบัญญัติตามคำอุทธรณ์ของผู้ข้อบัญญัติ” คือบัญญัติให้เป็นคุณแก่ผู้ข้อบัญญัติ

ผลของคำสั่งอธิบดีกรมตำรวจ เดิมใช้คำสั่ง แต่ที่แก้ไขใหม่ใช้ว่า “คำวินิจฉัยของอธิบดีให้เป็นที่สุด” หมายความว่าหากอธิบดีกรมตำรวจไม่ได้วินิจฉัยชี้ขาดอุทธรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันรับคำอุทธรณ์ ก็ให้ถือว่าอธิบดีกรมตำรวจวินิจฉัยไม่ยึดหรือพักใช้ใบอนุญาตข้อบัญญัติ อันเป็นการอุดช่องว่างของกฎหมายเดิม เพราะตามกฎหมายเดิม หากอธิบดีกรมตำรวจมิได้วินิจฉัยและมีคำสั่งภายในหนึ่งเดือนๆ ก็ถือว่าอธิบดีกรมตำรวจหมดอำนาจวินิจฉัยและมีคำสั่งต่อไป ผลก็คือต้องถือตามคำสั่งยึดใบอนุญาตข้อบัญญัติของผู้บัญชาการตำรวจนครบาล ฯลฯ ต่อไป

4.2 อำนาจจัดให้มีการตรวจสอบผู้ข้อบัญญัติ

พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 มาตรา 43 ทวิ บัญญัติว่า ห้ามมิให้ผู้ข้อบัญญัติเสพยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษหรือเสพวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตหรือประสาท

ตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ทั้งนี้ ตามที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ให้เจ้าพนักงานจรรยา พนักงานสอบสวน พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือผู้ตรวจการมีอำนาจจัดให้มีการตรวจสอบผู้ขับขี่รถบางประเภทตามที่อธิบดีกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาว่า ได้เสพยาเสพติดให้โทษหรือเสพวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทตามวรรคหนึ่งหรือไม่ และหากผลการตรวจสอบในเบื้องต้นปรากฏว่าผู้ขับขี่นั้นไม่ได้เสพก็ให้ผู้ขับขี่ขับรถต่อไปได้

ในกรณีที่ผู้ขับขี่ตามวรรคสองไม่ยอมให้ตรวจสอบ ให้เจ้าพนักงานจรรยา พนักงานสอบสวน พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือผู้ตรวจการมีอำนาจกักตัวผู้นั้นไว้ เพื่อดำเนินการตรวจสอบได้ ภายในระยะเวลาเท่าที่จำเป็นแห่งกรณี เพื่อให้การตรวจสอบเสร็จสิ้น ไปโดยเร็วและเมื่อผู้นั้นยอมรับการตรวจสอบแล้ว หากผลการตรวจสอบในเบื้องต้นปรากฏว่าไม่ได้เสพ ก็ให้ปล่อยตัวไปทันที

การตรวจสอบตามมาตรานี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ความเดิมในมาตรา 43 ทวิ ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2535 นั้น กำหนดห้ามมิให้ผู้ขับขี่เสพหรือรับเข้าร่างกายไม่ว่าด้วยวิธีใดๆ ซึ่งวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตหรือประสาทกลุ่มแอมเฟตามีน หรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทอย่างอื่น เช่นนี้ เฉพาะผู้ที่เสพหรือรับเข้าร่างกายไม่ว่าด้วยวิธีใดๆ ซึ่งวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท กลุ่มแอมเฟตามีน (ยาบ้า) หรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทอย่างอื่นเท่านั้น จึงจะมีความผิดตามมาตรานี้ (พลดารวจตรีหญิง นัยนา เกิดวิชัย, 2552, หน้า 83 – 86)

ต่อมาได้มีประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 135 (พ.ศ.2539) ประกาศให้เมทแอมเฟตามีนเป็นยาเสพติดให้โทษประเภท 1 เช่นเดียวกับเฮโรอีนซึ่งมีผลทำให้ยาบ้าไม่ใช่วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทอีกต่อไป จึงทำให้เกิดช่องว่างแห่งกฎหมายของพระราชบัญญัติจราจรทางบก มาตรา 43 ทวิ ขึ้นเนื่องจากผู้ขับขี่ที่เสพยาบ้าหรือแอมเฟตามีนแล้วขับขี่รถจะไม่เป็นความผิดตามมาตรานี้ เพราะยาบ้าไม่ใช่วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทแต่ยาบ้าเป็นยาเสพติดให้โทษ ประเภท 1 เหตุการณ์เช่นนี้เป็นไปด้วยสุภาษิตกฎหมายที่ว่า “ไม่มีความผิด ไม่มีโทษ ถ้าไม่มีกฎหมาย” เมื่อกฎหมายไม่ได้บัญญัติว่าการเสพยาบ้าซึ่งเป็นยาเสพติดให้โทษประเภท 1 แล้ว ขับขี่รถเป็นความผิดผู้กระทำจึงไม่มีความผิดตามมาตรา 43 ทวิ เดิม

คำพิพากษาฎีกาที่ 375/2541 การที่ศาลมีคำสั่งพักการใช้ใบอนุญาตขับขี่ของจำเลย เกิดขึ้นได้ในกรณีที่จำเลยกระทำความผิดต่อพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 มาตรา 43 ทวิ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติห้ามมิให้ผู้ขับขี่เสพหรือรับเข้าร่างกายไม่ว่าด้วยวิธีใดๆ ซึ่งวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิต

และประสาทกลุ่มแอมเฟตามีนหรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทอย่างอื่นที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งนอกจากต้องถูกลงโทษตามมาตรา 157 ทวิ วรรคหนึ่งแล้ว ยังมีบทบัญญัติในวรรคนี้เองบัญญัติให้ศาลสั่งพัก การใช้ใบอนุญาตขับขี่มีกำหนดไม่น้อยกว่า 6 เดือน หรือเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่ ปรากฏว่าระหว่างการพิจารณาคดีของศาลอุทธรณ์ภาค 1 มีการยกเลิกประกาศกระทรวงสาธารณสุขที่ระบุให้เมทแอมเฟตามีนเป็นวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 2 และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขออกประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 135 (พ.ศ.2539) เรื่อง ระบุชื่อและประเภทของยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 ซึ่งตามบัญชีท้ายประกาศ ลำดับที่ 20 ระบุชื่อเมทแอมเฟตามีนเป็นยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 ซึ่งตามบัญชีท้ายประมวล ลำดับที่ 20 ระบุชื่อเมทแอมเฟตามีนเป็นยาเสพติดให้โทษในโทษประเภทที่ 1 ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 การที่พระราชบัญญัติจราจรทางบกฯ มาตรา 43 ทวิ วรรคหนึ่ง ห้ามผู้ขับขี่เสพหรือรับเข้าร่างกาย ไม่ว่าจะด้วยวิธีใดๆ เฉพาะวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทกลุ่มแอมเฟตามีนหรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทอย่างอื่นที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาเท่านั้น เมื่อต่อมาภายหลังเมทแอมเฟตามีนเปลี่ยนจากวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 2 มาเป็นยาเสพติดให้โทษในโทษประเภท 1 ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษฯ ซึ่งมีผลนับแต่วันที่ประกาศดังกล่าวมีผล ใช้บังคับคือวันที่ 16 ตุลาคม 2539 ดังนั้น จำเลยจึงไม่มีควมผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบกฯ มาตรา 43 ทวิ วรรคหนึ่งอีกต่อไป ปัญหานี้แม้คู่ความมิได้ฎีกาขึ้นมาแต่เป็นข้อกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ศาลฎีกาก็มีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยและพิพากษายกฟ้อง โจทก์ในข้อหานี้ได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 185, 195 วรรคสอง, 215 และ 25 และมีผลให้การเสพเมทแอมเฟตามีนเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษฯ มาตรา 57 ต้องรับโทษตามมาตรา 91 อันเป็นกรณีที่กฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิดแตกต่างกับกฎหมายที่ใช้ในภายหลังการกระทำความผิดต้องใช้กฎหมายในส่วนที่เป็นคุณแก่ผู้กระทำความผิด ไม่ว่าจะทางในทางใด ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 3 วรรคหนึ่ง คดีนี้ศาลอุทธรณ์ภาค 1 วางโทษจำคุก 1 ปี ลดให้กึ่งหนึ่งคงจำคุก 6 เดือน ตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทฯ อันเป็นกฎหมายขณะกระทำความผิด ซึ่งมีโทษมากกว่า เป็นคุณแก่จำเลย จึงชอบแล้ว เมื่อการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบกฯ มาตรา 43 ทวิ วรรคหนึ่ง ศาลจึงไม่อาจมีคำสั่งพักการใช้ใบอนุญาตขับขี่ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบกฯ มาตรา 157 ทวิ วรรคหนึ่งได้

ต่อมาได้มีพระราชบัญญัติจราจรทางบก (ฉบับที่ 6) พ.ศ.2542 มาตรา 4 ให้ยกเลิกความใน มาตรา 43 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจราจรทางบก (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2535 โดยกำหนดห้ามมิให้ผู้ขับขี่เสพยาเสพติดให้

โทษตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษหรือเสพวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุออกฤทธิ์ต่อ จิตและประสาท ซึ่งมีผลทำให้ผู้ขบขี้ที่เสพยาบ้าซึ่งเป็นยาเสพติดให้โทษประเภท 1 ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 มีความผิดตามมาตรา 43 ทวิ ใหม่นี้ด้วย

มาตรา 43 ทวิ วรรคสอง ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก (ฉบับที่ 6) พ.ศ.2542 กำหนดให้เจ้าพนักงานจราจร พนักงานสอบสวน พนักงานเจ้าหน้าที่ รวมไปถึงผู้ตรวจการมีอำนาจจัดให้มีการตรวจสอบผู้ขบขี้รถว่าได้เสพยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทตามวรรคหนึ่งหรือไม่ ซึ่งจะสังเกตได้จากกฎหมายได้บัญญัติเพิ่มเติมให้อำนาจผู้ตรวจการสามารถจัดให้มีการตรวจสอบผู้ขบขี้ได้ เช่นเดียวกับเจ้าพนักงานจราจร พนักงานสอบสวน พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งมีอยู่แต่เดิม ซึ่งผู้ตรวจการนี้จะต้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก (ฉบับที่ 6) พ.ศ.2542 มาตรา 3 ที่กำหนดให้ผู้ตรวจการหมายความว่า ผู้ตรวจการตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก ซึ่งก็คือข้าราชการ สังกัดกรมการขนส่งทางบก ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้มีหน้าที่ตรวจการขนส่ง และผู้ตรวจการตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ซึ่งบัญญัติเพิ่มเติมขึ้นมาใหม่

ในกรณีที่ผู้ขบขี้ยินยอมให้ตรวจสอบ หากผลการตรวจสอบในเบื้องต้นปรากฏว่าผู้ขบขี้ไม่ได้เสพ ก็ให้ผู้ขบขี้ขับรถต่อไป

มาตรา 43 ทวิ วรรคสาม เป็นบทบัญญัติที่บัญญัติเพิ่มเติมโดยให้อำนาจเจ้าพนักงานจราจร พนักงานสอบสวน พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือผู้ตรวจการมีอำนาจกักตัวผู้ขบขี้ที่ขบขี้ในกรณีที่ผู้ขบขี้ไม่ยินยอมให้ตรวจสอบ จนกว่าจะดำเนินการตรวจสอบให้แล้วเสร็จ แต่ต้องภายในระยะเวลาเท่าที่จำเป็นเพื่อให้การตรวจสอบนั้นเสร็จสิ้นไปโดยเร็ว และเมื่อผู้นั้นยอมรับการตรวจสอบแล้ว หากผลการตรวจสอบในเบื้องต้นปรากฏว่าไม่ได้เสพ ให้ปล่อยตัวผู้ขบขี้ที่ขบขี้ไปโดยเร็ว เหตุที่ต้องมีการบัญญัติ มาตรา 43 ทวิ วรรคสามเพิ่มเติมขึ้นนี้ เพราะมาตรา 43 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2535 เดิมกำหนดให้เจ้าพนักงานจราจร พนักงานสอบสวน พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจจัดให้มีการตรวจสอบเท่านั้น ถ้าผู้ขบขี้ไม่ยินยอมให้ตรวจสอบก็ไม่สามารถทำการตรวจสอบได้ และโทษของการที่ผู้ขบขี้ไม่ยินยอมให้ตรวจสอบนั้นมีอัตราโทษที่เบาว่า การถูกตรวจสอบแล้วพบว่าได้เสพวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ตามมาตรา 43 ทวิ เดิม กรณีอย่างนี้ผู้ขบขี้บางคนอาจจะไม่ยินยอมให้ทำการตรวจสอบได้ มาตรา 43 ทวิ วรรคสาม จึงได้บัญญัติเพิ่มเติมขึ้นเพื่อให้เจ้าพนักงานจราจร พนักงานสอบสวน พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือผู้ตรวจการมีอำนาจกักตัวผู้ขบขี้เพื่อดำเนินการตรวจสอบได้ทันที เมื่อผู้ขบขี้ที่ขบขี้ไม่ยินยอมให้ตรวจสอบ

การกักตัวผู้ขับขี่นั้นจะกักตัวเป็นเวลานานเท่าใดไม่ได้กำหนดไว้ตายตัว แต่สามารถกักตัวไว้ได้จนกว่าการตรวจสอบจะเสร็จสิ้นไป ทั้งนี้ต้องกระทำโดยเร็ว เช่นการตรวจสอบลมหายใจกับการตรวจสอบโดยเลือดจะใช้เวลาตรวจสอบที่ไม่เท่ากัน

ในกรณีที่พบว่าผู้ขับขี่ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 43 ทวิ วรรคหนึ่งแล้ว เจ้าพนักงานจราจร พนักงานสอบสวน พนักงานเจ้าหน้าที่ จะต้องส่งตัวผู้ขับขี่นั้นพร้อมด้วยพยานหลักฐานในเบื้องต้นแก่พนักงานสอบสวนโดยเร็วเพื่อบำเนินคดีตามกฎหมาย

ในกรณีที่ผู้ตรวจการพบการกระทำผิดตามมาตรา 43 ทวิ วรรคหนึ่ง จะต้องส่งตัวผู้ขับขี่นั้นพร้อมพยานหลักฐานในเบื้องต้นแก่พนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจโดยเร็ว โดยจะต้องไม่เกิน 6 ชั่วโมงนับแต่เวลาที่พบการกระทำผิดดังกล่าวเพื่อบำเนินคดีต่อไป

คำพิพากษาฎีกาที่ 7421/2544 พระราชบัญญัติจราจรทางบกฯ มาตรา 157 ทวิ วรรคสอง ที่บัญญัติว่า “ผู้ขับขี่ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 43 ทวิ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษสูงกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษหรือกฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทอีกหนึ่งในสาม และให้ศาลสั่งพักใช้ใบอนุญาตขับขี่มีกำหนดไม่น้อยกว่าหกเดือนหรือเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่” นั้นหมายความว่า เมื่อศาลพิพากษาลงโทษผู้ใดตามกฎหมายมาตรานี้แล้ว ศาลต้องสั่งพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ของผู้นั้นมีกำหนดไม่น้อยกว่าหกเดือน หรือเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่ข้อใดอย่างหนึ่งนั้นด้วย อันเป็นบทบังคับให้ศาลต้องมีคำสั่งดังกล่าว

4.3 อำนาจตัดเตือนผู้ขับขี่หรือออกใบสั่งให้ผู้ขับขี่

มาตรา 140 พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 บัญญัติว่า เมื่อเจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่พบว่าผู้ขับขี่ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอันเกี่ยวกับรถนั้นๆ จะว่ากล่าว ตักเตือนผู้ขับขี่หรือออกใบสั่งให้ผู้ขับขี่ชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบก็ได้ ในกรณีที่ไม่พบตัวผู้ขับขี่ก็ให้ติดหรือผูกใบสั่งไว้ที่รถที่ผู้ขับขี่เห็นได้ง่าย

สำหรับความผิดที่กำหนดไว้ในมาตรา 157 ทวิ มาตรา 159 มาตรา 160 และมาตรา 160 ทวิ ห้ามมิให้ว่ากล่าวตักเตือนหรือทำการเปรียบเทียบในการออกใบสั่งให้ผู้ขับขี่ชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบตามวรรคหนึ่ง เจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่จะเรียกเก็บใบอนุญาตขับขี่ไว้เป็นการชั่วคราวก็ได้ แต่ต้องออกใบรับแทนใบอนุญาตขับขี่ให้แก่ผู้ขับขี่ไว้ และเจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องริบนำใบอนุญาตขับขี่ที่เรียกเก็บไว้ไปส่งมอบพนักงานสอบสวนภายในแปดชั่วโมง นับแต่เวลาที่ออกใบสั่ง

ใบรับแทนใบอนุญาตขับขี่ที่ออกให้ตามวรรคสาม ให้ใช้แทนใบอนุญาตขับขี่ได้เป็นการชั่วคราวไม่เกินเจ็ดวัน เมื่อเจ้าพนักงานจราจร หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือพนักงานสอบสวนได้

ว่ากล่าวตักเตือน หรือทำการเปรียบเทียบปรับและผู้ขับขี่ได้ชำระค่าปรับที่เปรียบเทียบแล้ว ให้คืนใบอนุญาตขับขี่ทันที

ในกรณีเจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ออกใบสั่ง แต่ไม่พบตัวผู้ขับขี่ให้สันนิษฐานว่าเจ้าของรถหรือผู้ครอบครองรถเป็นผู้กระทำผิดดังกล่าว เว้นแต่สามารถพิสูจน์ได้ว่าผู้อื่นเป็นผู้ขับขี่

การกำหนดจำนวนค่าปรับตามที่เปรียบเทียบ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ อธิบดีกำหนด

ใบสั่งและใบรับแทนใบอนุญาตขับขี่ ให้ทำตามแบบที่เจ้าพนักงานจราจรกำหนด

กฎหมายอันเกี่ยวกับรถนั้น ในมาตรา 140 แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 นั้นหมายถึงกฎหมายอื่นๆ ที่บัญญัติถึงเรื่องรถที่จะนำมาใช้ในทาง เช่น พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ.2522 พระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ.2535 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ.2535 เป็นต้น (พลดำรวจตรีหญิง นัยนา เกิดวิชัย, 2552, หน้า 227 – 230)

มาตรานี้บัญญัติโดยใช้คำว่า “เมื่อเจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่พบว่าผู้ขับขี่ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอันเกี่ยวกับรถนั้นๆ จะ ว่ากล่าวตักเตือนผู้ขับขี่หรือออกใบสั่งให้ผู้ขับขี่ชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบก็ได้ ” ซึ่งจะเห็นได้จากถ้อยคำที่กฎหมายใช้ว่า “ก็ได้” แสดงว่ากฎหมายในมาตรานี้ประสงค์จะให้การว่ากล่าวตักเตือนผู้ขับขี่หรือการออกใบสั่งให้ผู้ขับขี่ชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบเป็นอำนาจดุลยพินิจของเจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่

ดังนั้น เจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีทางเลือกที่จะใช้อำนาจในกรณีนี้ได้ 2 ทาง คือ

1) ใช้อำนาจว่ากล่าวตักเตือนผู้ขับขี่

การว่ากล่าวตักเตือนเป็นการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ในขณะที่ยังพบการกระทำความผิด อำนาจในการว่ากล่าวตักเตือนนี้ เป็นของทั้งเจ้าพนักงานจราจรอันหมายถึงข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงออกคำสั่งแต่งตั้งให้เป็นเจ้าพนักงานจราจรดังกล่าวมาแล้ว และพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งหมายถึงตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมการจราจร ไม่ว่าจะเป็นตำรวจชั้นใดก็ตาม เมื่อเจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่เลือกใช้อำนาจว่ากล่าวตักเตือนผู้ขับขี่แล้วก็ไม่ต้องออกใบสั่ง

การว่ากล่าวตักเตือนตามกฎหมายจรรยาบรรณนี้มีสองขั้นตอน โดยแต่ละขั้นตอนของการใช้อำนาจนี้มีได้เกี่ยวข้องกัน

ถ้าเจ้าพนักงานจรรยาบรรณหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่พบการกระทำความผิดแล้วไม่ว่ากล่าวตักเตือน แต่ออกไปสั่งให้ไปยังสถานีตำรวจหรือที่ทำการของเจ้าพนักงานจรรยาบรรณพนักงานสอบสวน ผู้รับเสนอใบสั่งนั้นก็ยังมีอำนาจว่ากล่าวตักเตือนผู้ขับขี่ที่ถูกใบสั่งได้ เมื่อเห็นสมควร ตามอำนาจหน้าที่ในมาตรา 145

2) ใช้อำนาจออกใบสั่งให้ผู้ขับขี่ชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบ

เมื่อเจ้าพนักงานจรรยาบรรณหรือพนักงานเจ้าหน้าที่พบว่าผู้ขับขี่ผู้ใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 หรือกฎหมายอันเกี่ยวกับรถนั้นๆ แล้ว ไม่เลือกใช้อำนาจว่ากล่าวตักเตือน เจ้าพนักงานจรรยาบรรณหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ก็จะออกใบสั่งและกำหนดค่าปรับตามที่เปรียบเทียบโดยใช้อัตราตามบัญชีท้ายข้อกำหนดกรมตำรวจ เรื่องการชำระค่าปรับทางไปรษณีย์แบบใบสั่ง และกำหนดจำนวนค่าปรับตามที่เปรียบเทียบสำหรับความผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 พ.ศ.2539 หรือจะไม่กำหนดค่าปรับตามที่เปรียบเทียบ แต่ออกไปสั่งให้ผู้ขับขี่ไปพบพนักงานสอบสวนเพื่อว่ากล่าวตักเตือนหรือเปรียบเทียบต่อไปก็ได้

หากเป็นกรณีที่ไม่พบตัวผู้ขับขี่ เจ้าพนักงานจรรยาบรรณหรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีอาจใช้อำนาจว่ากล่าวตักเตือนได้อยู่แล้ว จึงเป็นกรณีที่จำเป็นต้องใช้แต่อำนาจออกใบสั่งให้ผู้ขับขี่ชำระค่าปรับเท่านั้น

สำหรับความผิดที่กำหนดไว้ในมาตรา 157/1 มาตรา 159 มาตรา 160 มาตรา 160 ทวิ และมาตรา 160 ตรี ห้ามมิให้เจ้าพนักงานจรรยาบรรณหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ว่ากล่าวตักเตือนหรือทำการเปรียบเทียบในความผิดเหล่านี้ แม้พนักงานสอบสวนก็ไม่มีอำนาจว่ากล่าวตักเตือนหรือเปรียบเทียบเช่นกัน

เมื่อเจ้าพนักงานจรรยาบรรณหรือพนักงานเจ้าหน้าที่เลือกใช้อำนาจออกใบสั่งให้ผู้ขับขี่ไปยังสถานีตำรวจหรือที่ทำการของเจ้าพนักงานจรรยาบรรณแล้ว เจ้าพนักงานจรรยาบรรณหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ก็ต้องใช้แบบใบสั่งของเจ้าพนักงานจรรยาบรรณออกให้แก่ผู้ขับขี่ ในกรณีที่ไม่มีพบตัวผู้กระทำความผิด เช่น จอดรถทิ้งไว้ในที่ห้ามจอด เจ้าพนักงานจรรยาบรรณหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ก็จะออกใบสั่งโดยติดหรือผูกใบสั่งนั้นไว้ที่รถที่ผู้ขับขี่เห็นได้ง่าย ซึ่งมักจะใช้วิธีเสียบไว้กับก้านปิดน้ำฝน เป็นต้น

ส่วนใบสั่ง และ ใบรับแทนใบอนุญาตขับขี่ ซึ่งเจ้าพนักงานจรรยาบรรณหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องใช้ในการกรณีที่เลือกที่จะใช้อำนาจออกใบสั่งให้ผู้ขับขี่ชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบ

แทนที่จะเป็นการว่ากล่าวตักเตือนนี้ ต้องใช้แบบตามที่เจ้าพนักงานจรรยาที่พระราชอาณาจักรกำหนด ซึ่งในทางปฏิบัติก็จะ เป็นแบบพิมพ์ที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติจัดทำให้

ถ้าเป็นการออกไปสั่งต่อหน้าผู้ขับขี่ เจ้าพนักงานจรรยา หรือพนักงานเจ้าหน้าที่จะเรียกเก็บใบอนุญาตขับขี่ของผู้ขับขี่ไว้เป็นการชั่วคราวก็ได้ กล่าวคือ จะเรียกเก็บหรือไม่เรียกเก็บก็ได้ เป็นอำนาจดุลยพินิจของเจ้าพนักงานจรรยาหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ กรณีนี้ตามปกติเจ้าพนักงานจรรยาหรือพนักงานเจ้าหน้าที่จะขออุทธรณ์ใบอนุญาตขับขี่จากผู้ขับขี่ก่อน ไม่ว่าจะ เป็นรถจักรยานยนต์ รถยนต์ รถยนต์สามล้อ หรือล้อเลื่อน ถ้าปรากฏว่าผู้ขับขี่ทำผิดกฎจราจร เจ้าพนักงานจรรยาหรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจขอตรวจดูได้ว่าผู้ขับขี่ได้รับอนุญาตให้ขับขี่รถนั้นๆหรือไม่ ในกรณีที่ ไม่ได้รับอนุญาตให้ขับขี่ตลอดชีวิต ก็ต้องดูว่าใบอนุญาตนั้นหมดอายุแล้วหรือยัง ถ้าพบว่าไม่มีใบอนุญาตขับขี่หรือมีแต่หมดอายุแล้ว ผู้ขับขี่จะมีความผิดฐานขับรถโดยไม่มีใบอนุญาตอีก กระทั่งหนึ่ง นอกเหนือจากความผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก

ไม่ว่ากรณีจะเป็นประการใด เจ้าพนักงานจรรยาหรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเรียกเก็บใบอนุญาตขับขี่ของผู้ขับขี่ไว้เป็นการชั่วคราวได้

ในการนี้ กฎหมายให้ออกใบรับแทนใบอนุญาตขับขี่ให้ผู้ขับขี่ถือไว้แทนเพื่อใช้ในการขับรถต่อไป และเจ้าพนักงานจรรยาหรือพนักงานเจ้าหน้าที่เองก็ต้องรับนำใบอนุญาตขี้นั้นไปส่งมอบให้แก่พนักงานสอบสวนท้องที่เกิดเหตุภายในกำหนดเวลาแปดชั่วโมงนับแต่เวลาออกไปสั่ง

เจ้าพนักงานจรรยาหรือพนักงานเจ้าหน้าที่จะมีอำนาจเรียกเก็บใบอนุญาต ขี่ของผู้ขับขี่ได้ ก็ต่อเมื่อได้มีการออกไปสั่งให้แก่ผู้ขับขี่ก่อน ถ้าไม่ออกไปสั่งก็ไม่มีอำนาจเรียกเก็บใบอนุญาตขับขี่ของผู้ขับขี่ และถ้าหากไปเรียกเก็บใบอนุญาตขับขี่ไว้ โดยไม่ได้ออกไปสั่งเจ้าพนักงานจรรยาหรือพนักงานเจ้าหน้าที่นั้นอาจมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 ได้

มาตรา 150 ผู้ใด

(1) ไม่ปฏิบัติตามระเบียบหรือประกาศที่อธิบดีกำหนดตามมาตรา 8 วรรคสอง มาตรา 14 วรรคสอง

(2) ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดตามมาตรา 13 วรรคสอง

(3) ไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา 18

(4) ขัดคำสั่งเจ้าพนักงานจรรยาหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งสั่งตามมาตรา 140 วรรคสอง

ต้องระวางโทษไม่เกินห้าร้อยบาท

มาตรา 157 ทวิ ผู้ขับขี่ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานจราจร พนักงานสอบสวน พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือผู้ตรวจการที่ทำให้มีการตรวจสอบผู้ขับขี่ตามมาตรา 43 ทวิ หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ตรวจการที่ทำให้มีการทดสอบผู้ขับขี่ตามมาตรา 43 ทวิ หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ตรวจการที่ทำให้มีการทดสอบผู้ขับขี่ตามมาตรา 43 ตริ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

4.4 อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการหยุดรถและเรียกตรวจใบอนุญาตขับขี่

มาตรา 142 พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 บัญญัติว่า เจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ผู้ขับขี่หยุดรถในเมื่อ

(1) รถนั้นมีสภาพไม่ถูกต้องตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 6

(2) เห็นว่าผู้ขับขี่หรือบุคคลใดในรถนั้นได้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทแห่งพระราชบัญญัติหรือกฎหมายอันเกี่ยวกับรถนั้นๆ

ในกรณีที่เจ้าพนักงานจราจร พนักงานสอบสวน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่าผู้ขับขี่ฝ่าฝืนมาตรา 43 (1) หรือ (2) ให้เจ้าพนักงานจราจร พนักงานสอบสวน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่สั่งให้มีการทดสอบผู้ขับขี่ดังกล่าวห่อนความสามารถในอันที่จะขับหรือเมาสุราหรือของเมาอย่างอื่นหรือไม่

ในกรณีที่ผู้ขับขี่ตามวรรคสองไม่ยอมให้ทดสอบให้เจ้าพนักงานจราจร พนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจกักตัวผู้ขับขี่ไว้ดำเนินการทดสอบได้ภายในระยะเวลาเท่าที่จำเป็นแห่งกรณีเพื่อให้การทดสอบเสร็จสิ้นไปโดยเร็ว และเมื่อผู้ขับขี่นั้นยอมให้ทดสอบแล้ว หากผลการทดสอบไม่ปรากฏว่าฝ่าฝืนมาตรา 43 (1) หรือ (2) ก็ให้ปล่อยตัวให้ทันที

การทดสอบตามมาตรา 143 นี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง”

อำนาจในการสั่งให้ผู้ขับขี่หยุดรถของเจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีในกรณีดังต่อไปนี้ (พลดำรงตรีหญิง นัยนา เกิดวิชัย, 2552, หน้า 236 – 238)

1. ผู้ขับขี่นำรถที่มีสภาพไม่มั่นคงแข็งแรงหรืออาจเกิดอันตรายหรืออาจทำให้เสื่อมเสียสุขภาพอนามัยแก่ผู้ใช้ คนโดยสารหรือประชาชน หรือรถที่มีเครื่องยนต์ เครื่องอุปกรณ์และหรือส่วนควบไม่ครบถ้วนตามกฎหมายว่าด้วยรถประเภทนั้นๆ มาใช้ในทางเดินรถ (ส่วนการดำเนินการกับผู้ขับขี่เป็นไปตามมาตรา 143 และ 144)

2. เห็นว่าผู้ขับขี่หรือบุคคลใดในรถนั้น ได้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทแห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 หรือกฎหมายอันเกี่ยวกับรถนั้นๆ เช่น พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ.2522 เป็นต้น

บทบัญญัตินี้ในมาตรา 142 (2) นี้หมายความว่า เมื่อเจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่พบการกระทำอันเป็นความผิดตามกฎหมายจราจรซึ่งมีมากมายหลายฐานความผิด หรือจะเป็นการกระทำตามความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับรถนั้นๆ ของผู้ขับขี่หรือบุคคลในรถก็ตาม จะมีอำนาจเรียกให้ผู้ขับขี่หยุดรถเพื่อดำเนินการตามกฎหมายต่อไป เช่น ผู้ขับขี่รถฝ่าสัญญาณไฟจราจรให้หยุดรถ กลับรถในที่ห้ามกลับ ถอยหลังรถในลักษณะที่ไม่ปลอดภัย หรือกีดขวางการจราจร ขับรถเร็วเกินอัตราที่กฎหมายกำหนด เป็นต้น กรณีเช่นนี้เจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเรียกให้ผู้ขับขี่หยุดรถ แล้วว่ากล่าวตักเตือน พร้อมกันนี้สามารถขอคูโบอนุญาติขับขี่หรือออกใบสั่งก็ได้

แต่ในกรณีที่เจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่า ผู้ขับขี่ ฝ่าฝืนมาตรา 43 (1) คือขับขีรถในขณะที่หย่อนความสามารถในอันที่จะขับ หรือฝ่าฝืนมาตรา 43 (2) คือขับขีรถในขณะที่เมาสุรา หรือของเมาอย่างอื่นนั้น เจ้าพนักงานจราจร พนักงานสอบสวน (ในกรณีที่นำตัวผู้ขับขี่ส่งพนักงานสอบสวนแล้ว) หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องสั่งให้มีการทดสอบผู้ขับขี่ก่อนจึงจะดำเนินคดีในข้อหานี้ได้ วิธีการทดสอบผู้ขับขี่นี้ เฉพาะเรื่องการทดสอบว่าผู้ขับขี่เมาสุราหรือของเมาอย่างอื่นหรือไม่เท่านั้นที่กำหนดเป็นกฎกระทรวงแล้ว และมีวิธีการดังนี้

ข้อ 1 การทดสอบผู้ขับขี่ว่าเมาสุราหรือไม่ ให้ตรวจวัดปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดของผู้ขับขี่โดยวิธีการตามลำดับ ต่อไปนี้

(1) ตรวจวัดลมหายใจด้วยเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการตรวจและทดสอบให้ใช้เครื่องตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์ในเลือด โดยวิธีการเป่าลมหายใจ (Breath Analyzer Test) และอ่านค่าของแอลกอฮอล์ในเลือดเป็นมิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์

วิธีการตรวจหรือทดสอบให้ปฏิบัติตามวิธีการตรวจสอบของเครื่องตรวจแต่ละชนิด

(2) ตรวจวัดจากปัสสาวะ

(3) ตรวจวัดจากเลือด

การตรวจวัดตาม (2) หรือ (3) ให้ใช้กรณีที่ไม่สามารถทดสอบตาม (1) ได้เท่านั้น

ข้อ 2.กรณีที่ต้องทดสอบโดยวิธีตรวจวัดจากเลือดตามข้อ 1 (3) ให้ส่งตัวผู้ขับขี่ไปยังโรงพยาบาลที่ใกล้ที่สุดและทำการเจาะเลือดภายใต้การกำกับดูแลของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพเวชกรรม

ข้อ 3 ถ้ามีปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดดังต่อไปนี้ ให้ถือว่าเมาสุรา

(1) กรณีตรวจวัดจากเลือด เกิน 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์

(2) กรณีตรวจวัดจากลมหายใจหรือปัสสาวะ ให้เทียบปริมาณแอลกอฮอล์โดยใช้ปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดเป็นเกณฑ์มาตรฐานดังนี้

(ก) กรณีตรวจวัดจากลมหายใจ ให้ใช้ค่าสัมประสิทธิ์ในการแปลงค่าเท่ากับ 2,000

(ข) กรณีตรวจวัดจากปัสสาวะ ให้ใช้ค่าสัมประสิทธิ์ในการแปลงค่าเท่ากับเศษ 1

ส่วน 1.3

มาตรา 142 วรรคสอง ให้เจ้าพนักงานจราจร พนักงานสอบสวน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ สั่งให้มีการทดสอบผู้ขับขี่ที่เห็นว่าฝ่าฝืนมาตรา 43 (1) คือขับขีรถในขณะที่หย่อนความสามารถในอันที่จะขับ หรือมาตรา 43 (2) คือขับขีรถในขณะที่เมาสุราหรือของเมาอย่างอื่น ได้ทันทีว่าผู้ขับขี่ดังกล่าวขับขีรถในขณะที่หย่อนความสามารถในอันที่จะขับหรือเมาสุราหรือของมีเมาอย่างอื่นในขณะที่ขับขีรถหรือไม่

ส่วนผู้ตรวจการนั้น มาตรา 43 ตรี ได้บัญญัติเพิ่มอำนาจให้มีอำนาจสั่งให้ผู้ที่มีเหตุอันควรเชื่อว่าได้ขับขีโดยฝ่าฝืนมาตรา 43 (1) หรือมาตรา 43 (2) ให้หยุดรถและสั่งให้ทำการทดสอบผู้ขับขี่ดังกล่าวได้ว่าหย่อนความสามารถในอันที่จะขับหรือเมาสุราหรือของเมาอย่างอื่นหรือไม่ ได้เช่นเดียวกับเจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่

สำหรับความผิดมาตรา 142 วรรคสาม ได้บัญญัติเพิ่มเติมขึ้นมาใหม่เนื่องจากมาตรา 142 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจราจรทางบก (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2535 เดิมนั้นกำหนดให้เจ้าพนักงานจราจร พนักงานสอบสวน พนักงานเจ้าหน้าที่ สั่งให้มีการทดสอบผู้ขับขี่ว่าได้ฝ่าฝืนมาตรา 43 (1) หรือมาตรา 43 (2) ได้เท่านั้น หากผู้ขับขี่ไม่ยินยอมให้ทำการทดสอบก็ไม่สามารถจะทำการทดสอบได้ เพราะเหตุที่ว่าอัตราโทษของการไม่ยินยอมให้ทำการทดสอบนั้นมีอัตราโทษเบาว่าอัตราโทษของการฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งมาตรา 43 (1) หรือมาตรา 43 (2) ผู้ขับขี่บางคนอาจจะไม่ยินยอมให้ทำการทดสอบได้มาตรา 142วรรคสาม จึงได้บัญญัติเพิ่มเติมขึ้นโดยให้เจ้าพนักงานจราจร พนักงานสอบสวน พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจกักตัวผู้ขับขี่ผู้นั้นไว้ดำเนินการทดสอบได้ทันที โดยที่ผู้ขับขี่ผู้นั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม แต่การกักตัวผู้ขับขี่ผู้นั้นจะกักตัวได้เป็นเวลานานเท่าใดไม่ได้กำหนดไว้ตายตัวแน่นอน แต่จะสามารถกักตัวผู้ขับขี่ผู้นั้นไว้ได้จนกว่าการทดสอบจะเสร็จสิ้นไป ทั้งนี้ต้องกระทำโดยเร็ว เช่นการทดสอบโดยใช้ลมหายใจกับการทดสอบโดยการตรวจเลือดจะใช้เวลาในการทดสอบไม่เท่ากัน เมื่อทราบผลการทดสอบปรากฏว่าผู้ขับขี่ไม่ได้ฝ่าฝืนมาตรา 43 (1) หรือมาตรา 43 (2) ก็ให้ปล่อยตัวไปทันที ในกรณีที่พบว่าผู้ขับขี่ได้ฝ่าฝืนมาตรา 43 (1) หรือมาตรา

43 (2) ก็ให้ส่งตัวผู้ขับขี่พร้อมด้วยพยานหลักฐานแก่พนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป

ผู้ศึกษามีข้อสังเกตว่า พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 มิได้บัญญัติอำนาจในการหยุดรถในกรณีที่ผู้ขับขี่ฝ่าฝืนบทบัญญัติเรื่องใบอนุญาตขับขี่ไว้โดยชัดเจน ที่ใกล้เคียงที่สุดคงจะเป็นบทบัญญัติในมาตรา 142 (2) แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 นี้ แต่ด้วยถ้อยคำที่ว่าเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ “เห็นว่าผู้ขับขี่ได้ฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้” ให้มีอำนาจหยุดรถ คำว่า “เห็นว่า” ไม่น่าจะนำมาบังคับใช้กับกรณีที่ผู้ขับขี่ขับรถโดยไม่มีใบอนุญาตได้ เนื่องจากพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่ได้ “เห็นว่า” ผู้ขับขี่ไม่มีใบอนุญาตขับขี่ได้โดยสภาพเนื่องจากกริ่งอยู่ คำว่า “เห็นว่า” นี้ น่าจะใช้สำหรับการกระทำผิดกฎหมายจราจรที่เห็นได้ด้วยตาโดยสภาพ เช่น เห็นว่าขับรถฝ่าสัญญาณไฟจึงเรียกให้หยุดรถ พร้อมกันนั้นจึงขอใบอนุญาตขับขี่ แต่หากพนักงานเจ้าหน้าที่สงสัยว่าผู้ที่ขับรถมานั้น ไม่มีใบอนุญาตขับขี่ แต่ผู้ที่ขับรถมานั้นมิได้กระทำผิดกฎหมายจราจรประการใด พนักงานเจ้าหน้าที่ก็มีอำนาจหยุดรถเพื่อขอใบอนุญาตขับขี่ได้ เพราะมิได้เห็นว่าผู้ขับขี่มิได้มีใบอนุญาตขับขี่ มาตรา 142 จึงยังเป็นที่น่าสงสัยว่าจะนำมาอนุโลมใช้ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่เพียงแต่สงสัยว่าผู้ขับขี่มิได้มีใบอนุญาตขับขี่ และประสงค์จะสั่งให้หยุดรถกันดังกล่าวได้หรือไม่ ซึ่งจะได้อธิบายในบทที่ 4 ต่อไป

นอกจากนี้มีข้อสังเกตเพิ่มเติมว่าพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 มิได้มีการแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่จะตรวจใบอนุญาตขับขี่ไว้ เมื่อเปรียบเทียบกับเรื่องการทดสอบผู้ขับขี่เมาสุราและของเมาอย่างอื่นตามมาตรา 142 ประกอบกับมาตรา 43 (2) ดังที่อธิบายไปแล้วข้างต้นนั้น จะเห็นว่าได้มีการวางมาตรการในการปฏิบัติหน้าที่ไว้อย่างชัดเจนว่ามีขั้นตอนในการตรวจวัดปริมาณแอลกอฮอล์อย่างไร ปริมาณเท่าไรจึงถือว่าเมาสุรา มีวิธีการในการตรวจวัด ว่าให้ใช้วิธีการเป่าลมหายใจ แต่ในเรื่องการเรียกตรวจใบอนุญาตขับขี่นั้นกฎหมายเพียงแต่กล่าวไว้กว้างๆ ว่า ผู้ขับขี่ต้องมีใบอนุญาตขับขี่เพื่อแสดงแก่พนักงานเจ้าหน้าที่เพียงเท่านั้น

5. โทษในการฝ่าฝืนบทบัญญัติเกี่ยวกับใบอนุญาตขับขี่

สำหรับโทษในการฝ่าฝืนบทบัญญัติเกี่ยวกับใบอนุญาตขับขี่นั้น เป็นไปตาม มาตรา 64 มาตรา 65 และมาตรา 66 พระราชบัญญัติรถยนต์ ซึ่งบัญญัติว่า

มาตรา 64 ผู้ใดขับรถโดยไม่ได้รับใบอนุญาตขับรถ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 65 ผู้ใดขับรถเมื่อใบอนุญาตขับรถสิ้นอายุหรือระหว่างถูกเพิกถอนใบอนุญาตขับรถหรือถูกยึดใบอนุญาตขับรถ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

มาตรา 66 ผู้ใดขับรถโดยไม่แสดงใบอนุญาตขับรถ และสำเนาภาพถ่ายใบคู่มือจดทะเบียนรถตามมาตรา 42 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

กฎหมายจราจรที่เกี่ยวกับการขอตรวจใบอนุญาตขับขี่ของต่างประเทศ

1. ประเทศสหรัฐอเมริกา

ในประเทศสหรัฐอเมริกาการออกใบอนุญาตขับขี่ให้ประชาชนนั้นเป็นอำนาจของแต่ละรัฐโดยปกติแล้วผู้ขับขี่จำเป็นจะต้องได้รับใบอนุญาตขับขี่จากรัฐที่ตนเองอยู่ และรัฐทุกรัฐจะยอมรับใบอนุญาตขับขี่ของคนจากรัฐอื่นที่เข้ามาเป็นการชั่วคราว

1.1 รัฐแคลิฟอร์เนีย (California)

ก. คุณสมบัติของผู้ประสงค์ขอใบอนุญาตขับขี่

ตาม California Vehicle Codes ได้มีการกำหนดคุณสมบัติของผู้ประสงค์จะขอใบอนุญาตขับขี่ไว้ใน section ต่างๆ เช่น (California Department of Motor Vehicles, Online, 2009a)

Section 12511 ห้ามบุคคลใดมีใบอนุญาตขับขี่เกินกว่า 1 ฉบับ

Section 12512 เว้นแต่กรณีที่ยกข้อยกเว้นไว้ใน Section 12513, 12514 และ 12814.6 ใบอนุญาตขับขี่จะไม่ออกให้แก่บุคคลที่อายุต่ำกว่า 18 ปี

เช่นเดียวกับประเทศไทย รัฐแคลิฟอร์เนียเห็นว่า ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีนั้นมีความไม่เพียงพอในการขับขี่ยานพาหนะ ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดอันตรายแก่บุคคลและทรัพย์สินของผู้อื่นได้ จึงได้กำหนดอายุของผู้ที่จะขอใบอนุญาตขับขี่ไว้ที่ 18 ปี

Section 12515 การจำกัดอายุของการจ้างขับยานยนต์หรือการขับรถบรรทุก (Driving for Hire or Truck Driving: Age Limit)

12515 (ก) ห้ามจ้างบุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีให้ขับยานยนต์บนทางหลวง

12515 (ข) ห้ามจ้างบุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 21 ปีให้ขับยานยนต์ตั้งที่ระบุไว้ใน Section 34500 (เช่นรถบรรทุก, รถแทรกเตอร์, รถประจำทาง, รถโรงเรียน) และห้ามขับ Commercial Motor Vehicle ตาม Section 15210 (ข) และห้ามขับรถระหว่างรัฐ หรือขับรถระหว่างรัฐเพื่อขนส่งวัตถุอันตรายตามที่บัญญัติไว้ใน Section 353

ข. การขอใบอนุญาตขับขี่

ใบอนุญาตขับขี่ในรัฐแคลิฟอร์เนียมีการแบ่งเป็น Class ต่างๆ ได้แก่

- Commercial Class A
- Restricted Class A Fire Fighter
- Noncommercial Class A
- Commercial Class B
- Commercial Endorsement for Doubles/Triples
- Commercial Endorsement for Hazardous Materials
- Commercial Endorsement for Passenger
- Commercial Endorsement for Tank
- Restricted Class B Fire Fighter
- Noncommercial Class B
- Basic Class C
- Commercial Class C
- Motorcycle Class M1
- Motorcycle Class M2
- Ambulance Driver Certificate
- Verification of Transit Training Certificate
- School Bus Endorsement

และการจะได้ใบอนุญาตขับขี่ในรัฐแคลิฟอร์เนียนั้นจะต้อง ผ่านการทดสอบที่เรียกว่า DMV's examination ซึ่งประกอบไปด้วย

- (1) การทดสอบการมองเห็น (A Vision Test)
  - (2) การทดสอบกฎหมายจราจร และสัญลักษณ์จราจร (A Test of Traffic Law and Road Signs)
  - (3) ทดสอบการขับขี่ (Behind the Wheel Test) ในการทดสอบการขับขี่ยานยนต์ ผู้ถูกทดสอบจะต้องถูกทดสอบในการควบคุมไฟหน้าของรถ , การควบคุมที่ปัดน้ำฝนกระจกหน้า , การควบคุมตัวลายน้้าแข็ง , การเปิดไฟกระพริบฉุกเฉิน และจะต้องแสดงการใช้ Parking Break ในกรณีที่ทดสอบการขับขี่ด้วยรถที่เช่ามา ชื่อของผู้ขับขี่จะต้องมีแสดงอยู่ในสัญญาการเช่า ในฐานะที่ เป็นผู้เอาประกันภัย (Insured) และผู้ทดสอบจะต้องใช้ Seat belt ตลอดเวลาการทดสอบ
- สำหรับการสอบทั้ง 3 ประเภทนั้น ผู้จะขอใบอนุญาตขับขี่จะต้องไปสอบที่

สถานที่สอบใบขับขี่ของรัฐแคลิฟอร์เนีย ซึ่งเรียกว่า DMV Field Office ซึ่ง DMV Field Office นี้ก็จะเป็นหน่วยงานที่ออกใบอนุญาตขับขี่ให้แก่ผู้ผ่านการทดสอบด้วย

เมื่อสอบผ่านการทดสอบแล้ว ผู้ขอใบอนุญาตขับขี่จะต้องไปรับใบอนุญาตขับขี่ และต้องลงลายมือชื่อในใบอนุญาตขับขี่มีเช่นนั้น ใบอนุญาตขับขี่ที่ได้รับจะไม่สมบูรณ์ ซึ่งมีบัญญัติไว้ใน California Vehicle Code ในหมวดที่ 1 มาตราที่ 4 เรื่องลายมือชื่อและการแสดงใบอนุญาตขับขี่ (Signature and Display of licenses) ซึ่งมีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องดังนี้

Section 12950 ลายมือชื่อของผู้ได้รับใบอนุญาตขับขี่ (Signature of licensee)

12950 (ก) ใบอนุญาตขับขี่ที่ออกให้บุคคลใดๆตามบทบัญญัตินี้จะต้องมีการลงลายมือชื่อของบุคคลนั้นด้วยปากกาและหมึกในช่องว่างกำหนดไว้ ใบอนุญาตขับขี่จะไม่สมบูรณ์จนกว่าจะได้รับการลงลายมือชื่อดังกล่าว เว้นแต่การออกใบอนุญาตขับขี่ให้หน่วยงาน หากได้มีการประทับตราขงแทนการลงลายมือชื่อ ใบอนุญาตข้ขับขี่นั้นก็สมบูรณ์แม้จะไม่ได้มีการลงลายมือชื่อ

12950 (ข) เพื่อประโยชน์แห่งอนุมาตรา 12950 (ก) ลายมือชื่อนั้นให้หมายรวมถึงลายมือชื่อทางดิจิทัลด้วย

ก. ผู้ขับขี่ต้องมีใบอนุญาตขับขี่

กฎหมายของรัฐแคลิฟอร์เนียนั้น ได้กำหนดในเรื่องนี้ไว้เช่นเดียวกันโดยปรากฏในบทบัญญัติของ California Vehicle Code ดังนี้

Section 12500 ไม่มีสิทธิขับขี่หากปราศจากใบอนุญาตขับขี่ตามกฎหมาย (Unlawful to Drive Unless Licensed)

12500 (ก) บุคคลใดๆไม่สามารถขับยานยนต์บนถนนหลวงได้ เว้นแต่ว่าบุคคลนั้นได้มีใบอนุญาตขับขี่ที่ถูกต้องซึ่งออกให้ตามบทบัญญัตินี้ เว้นแต่บุคคลที่บทบัญญัตินี้ได้บัญญัติยกเว้นไว้โดยชัดแจ้งว่าไม่ต้องมีใบอนุญาตขับขี่

12500 (ข) บุคคลใดๆไม่สามารถขับรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงได้ เว้นแต่ว่าบุคคลนั้นได้มีใบอนุญาตขับขี่ซึ่งออกให้ตามบทบัญญัตินี้ เว้นแต่บุคคลที่บทบัญญัตินี้ได้บัญญัติยกเว้นไว้โดยชัดแจ้งว่าไม่ต้องมีใบอนุญาตขับขี่

12500 (ง) บุคคลใดไม่สามารถขับขียานยนต์อื่นที่ไม่ใช่ประเภทยานยนต์ที่บุคคลนั้นได้รับใบอนุญาตให้ขับขี่ได้

อย่างไรก็ตามแม้จะมีหลักว่าผู้ขับขี่ยานพาหนะทุกคนจะต้องมีใบอนุญาตขับขี่ยานพาหนะประเภทนั้น แต่ก็มีข้อยกเว้นบางประการที่ยกเว้นไว้ให้ผู้ขับขี่บางประเภทไม่ต้องมีใบอนุญาตขับขี่ได้ ดังนี้

Section 12501 ข้อยกเว้น (Persons Exempt): บุคคลต่อไปนี้ไม่ต้องมีใบอนุญาตขับขี่

12501 (ก) เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของสหรัฐอเมริกาในขณะที่ขับยานยนต์ที่สหรัฐฯเป็นเจ้าของหรือ อยู่ในความควบคุมของสหรัฐฯเพื่อกิจการของสหรัฐฯเว้นแต่เมื่อยานยนต์นั้นได้ใช้เป็น Commercial Motor Vehicle ตาม Section 15210

12501 (ข) บุคคลใดๆ ที่ขับขี่หรือใช้เครื่องมือทางการเกษตร (Implement of Husbandry) และทำการเคลื่อนย้ายเครื่องมือเหล่านั้นมาบนทางหลวงโดยมิได้คาดหมายมาก่อน เว้นแต่กรณีตาม Section 36300 และ 36305

Section 12951 การถือครองใบอนุญาตขับขี่ (Possession of License)

12951 (ก) ผู้ได้รับใบอนุญาตขับขี่จะต้องมีใบอนุญาตขับขี่ที่ถูกต้องอยู่กับตัวผู้ขับขี่ตลอดเวลาที่ขับขี่บนถนนหลวง

ขอกกล่าวหาใดๆภายใต้อนุมาตรานี้เป็นอันยกเลิกเมื่อบุคคลที่ ถูกตั้งข้อหาได้แสดงใบอนุญาตขับขี่ที่ได้ออกให้แก่บุคคลนั้นต่อศาลหรือในเวลาที่ถูกจับกุม เว้นแต่ถูกตั้งข้อหาสามครั้งหรือมากกว่านั้น ศาลอาจมีดุลยพินิจยกเลิกข้อหาได้ เมื่อใบอนุญาตขับขี่แบบชั่วคราว ใบอนุญาตขับขี่แบบคู่ฉบับ (Duplicate License) ถูกแสดงในศาล ข้อหาจะไม่ถูกยกเลิกไป เว้นแต่ศาลจะได้รับการยืนยันจากหน่วยงานที่ออกใบอนุญาตขับขี่ว่าใบอนุญาตขับขี่แบบชั่วคราว แบบคู่ฉบับนั้น ได้ออกมาก่อนบุคคลนั้นถูกจับกุม และใบอนุญาตขับขี่แบบชั่วคราวหรือแบบคู่ฉบับนั้นไม่ได้ถูกเพิกถอน หรือถูกระงับใช้งาน และบุคคลที่ถูกตั้งข้อหาเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติที่จะได้รับใบอนุญาตขับขี่แบบชั่วคราว หรือแบบคู่ฉบับนั้น

12951 (ข) ผู้ขับขี่ยานยนต์จะต้องแสดงใบอนุญาตขับขี่ของตนเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมายเรียกตรวจสอบใบอนุญาตขับขี่ตามกฎหมายบัญญัติ

ง. อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่

เมื่อพิจารณาใน Section 12952 (ข) แล้วจะเห็นได้ว่า เป็นบทให้อำนาจเจ้าพนักงานในการเรียกตรวจใบอนุญาตขับขี่จากผู้ขับขี่ได้ นอกจากนี้ยังมีอำนาจของศาลที่จะสั่งให้ผู้ขับขี่แสดงใบอนุญาตขับขี่ต่อศาลด้วย ซึ่งปรากฏในบทบัญญัติ ดังนี้

12952 ผู้ได้รับใบอนุญาตจะต้องแสดงใบอนุญาตขับขี่ต่อศาล เมื่อผู้พิพากษาได้มีคำสั่งให้แสดงใบอนุญาต

จ. โทษในการฝ่าฝืนบทบัญญัติเกี่ยวกับใบอนุญาตขับขี่

สำหรับในประเด็นโทษในการฝ่าฝืนบทบัญญัติฯ นี้ ผู้ศึกษาขอแบ่งเป็น 2 ประเด็นย่อย ได้แก่ 1.การกระทำที่เป็นความผิดเกี่ยวกับการใช้ใบอนุญาตขับขี่ และ 2. โทษในการฝ่าฝืนบทบัญญัติ ดังนี้

(1) การกระทำที่เป็นความผิดเกี่ยวกับการใช้ใบอนุญาตขับขี่นั้น ปรากฏในหมวดที่ 4 เรื่องการฝ่าฝืนข้อบัญญัติเกี่ยวกับใบอนุญาตขับขี่ (Violation of License Provisions)

Section 14610 การใช้ใบอนุญาตขับขี่ที่ผิดกฎหมาย (Unlawful use of License)

14610 (ก) เป็นการผิดกฎหมายหากบุคคล

(1.1) แสดงหรือเป็นเหตุให้แสดงหรืออนุญาตให้แสดง หรือมีไว้ในครอบครอง ซึ่งใบอนุญาตขับขี่ที่ถูกยกเลิก , ถูกเพิกถอน , ถูกระงับใช้ , ปลอม, ถูกแก้ไขโดยมิชอบ , ได้มาโดยมิชอบ

(1.2) ให้ผู้อื่นยืมใบอนุญาตขับขี่ หรือจงใจอนุญาตให้ผู้อื่นใช้ใบอนุญาตขับขี่

(1.3) แสดงหรือทำให้เห็นว่าใบอนุญาตขับขี่ที่ไม่ได้ออกให้แก่ตน เป็นใบอนุญาตขับขี่ของตน

(1.4) ไม่ยอมให้หน่วยงานที่ออกใบอนุญาตขับขี่ทำการระงับใช้ , เพิกถอน , ยกเลิกตามกฎหมาย

(1.5) ใช้ใบอนุญาตขับขี่ที่ออกให้แก่ตนอย่างผิดกฎหมาย

(1.6) กระทำการใดๆ ที่บทบัญญัตินี้ได้ห้ามไว้ หรือไม่กระทำการใดๆ ที่บทบัญญัตินี้สั่งให้ทำ

(1.7) ถ่ายภาพ ถ่ายสำเนา ทำคู่มือ หรือทำโดยวิธีการใดในลักษณะทำซ้ำซึ่งใบอนุญาตขับขี่ในประการที่น่าจะก่อให้เกิดความสำคัญผิดว่าเป็นใบอนุญาตขับขี่ฉบับแท้จริงหรือแสดงหรือมีไว้ในครอบครองซึ่งภาพถ่าย สำเนา หรือคู่มือนั้น โดยบทบัญญัตินี้ไม่ได้ให้อำนาจไว้

(1.8) เปลี่ยนแปลงใบอนุญาตขับขี่โดยบทบัญญัตินี้ไม่ได้ให้อำนาจไว้

(ข) เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ใบอนุญาตขับขี่ให้หมายรวมถึงการอนุญาตให้ขับขี่ยานยนต์เป็นการชั่วคราวด้วย

(2) โทษในการฝ่าฝืนบทบัญญัติ

สำหรับโทษในการฝ่าฝืนบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับใบอนุญาตขับขี่นั้น ต้องพิจารณาใน Vehicle Code Appendix B List of Violations of the Vehicle Code ส่วนที่ 6 ว่าด้วยเรื่องโทษในการฝ่าฝืนบทบัญญัติเรื่องใบอนุญาตขับขี่ ซึ่งได้มีการแบ่งประเภทของการฝ่าฝืนกฎหมายอัน

เกี่ยวกับใบอนุญาตขับขี่ไว้เป็น 4 ประเภท ดังนี้ คือ ([California Department of Motor Vehicles, Online, 2009b](#))

(2.1) Type C คือ Civil ความผิดทางแพ่ง

(2.2) Type F คือ Felony ความผิดอาญาอุกฉกรรจ์ ที่อาจได้รับการลงโทษโดยการประหารชีวิต หรือจำคุกใน State Prison บุคคลที่ถูกตัดสินว่ามีความผิดฐาน Felony นั้นอาจจะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากศาลให้มีการคุมประพฤติแทนการรับโทษในคุกก็ได้ ถ้าบุคคลได้รับอนุญาตจากศาลให้มีการคุมประพฤติ ศาลอาจกำหนดเงื่อนไขในการคุมประพฤติ ดังกล่าวก็ได้ รวมไปถึงการให้บุคคลนั้นอยู่ใน County Jail จนครบหนึ่งปี, การให้จ่ายค่าปรับในจำนวนสูงที่สุดตามกฎหมายของรัฐนั้นๆ กำหนด, การทำให้ผู้เสียหายกลับคืนสู่สภาพเดิมโดยการชดเชยค่าเสียหายที่แท้จริง (Actual Losses) มีข้อสังเกตว่า ศาลอาจจะกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมได้อีก ครอบคลุมเท่าที่เงื่อนไขนั้นยังเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมที่จำเลยได้ทำลงไป หรือ เกี่ยวข้องกับโทษทางอาญา ในอนาคต ([Wikipedia, The Free Encyclopedia, Online, 2010b](#))

(2.3) Type I คือ Infraction การฝ่าฝืนกฎหมาย ตามกฎหมายของรัฐแคลิฟอร์เนีย ฐานความผิด Infraction นี้ไม่ใช่อาชญากรรม (คดี *People v. Sava* (1987) 190 Cal. App. 3d 935, 235 Cal. Rptr. 694) และไม่อาจลงโทษจำคุกได้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ บุคคลใดก็ตามที่ถูกตัดสินว่ามีความผิดฐาน Infraction จะมีแต่โทษปรับเท่านั้นตัวอย่างของความผิดฐาน Infraction ในรัฐแคลิฟอร์เนีย คือ การฝ่าฝืนกฎหมายจราจร เช่นการขับรถเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดระดับความเร็วเอาไว้ เป็นต้น ([Wikipedia, The Free Encyclopedia, Online, 2010c](#))

(2.4) Type M คือ Misdemeanor การผิดอาญาที่ไม่ร้ายแรง เป็นความผิดอาญา (อาชญากรรม) ที่อาจมีการลงโทษโดยการจำคุกได้ ในคุกของประเทศหรือคุกของเมือง หรืออาจเป็นการกักขัง ไม่เกินกว่า 1 ปี เว้นแต่กฎหมายจะกำหนดไว้เป็นพิเศษในเรื่องการลงโทษ โดยปกติแล้วความผิดฐาน Misdemeanor อาจลงโทษจำคุกไม่เกินกว่าหกเดือน ปรับไม่เกินกว่า 1000 ดอลลาร์หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่อย่างไรก็ตาม ความผิดฐาน Misdemeanor หลายฐานก็มีโทษที่เกินกว่าที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญา Section 19 ของรัฐแคลิฟอร์เนีย เช่นความผิดฐานทำร้ายร่างกายเจ้าพนักงาน (Misdemeanor Violation of Battery on a Peace Officer) ([Guide to California Law, Online, 2009](#)) ก็มีโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีขึ้นไป ปรับ 2000 ดอลลาร์สหรัฐ หรือทั้งจำทั้งปรับ เป็นต้น ([Wikipedia, The Free Encyclopedia, Online, 2010d](#))

สำหรับเรื่องการฝ่าฝืนบทบัญญัติ Section ใดมีโทษเป็นประเภทใดนั้น ผู้ศึกษาได้สรุปมาเป็นตาราง ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงการฝ่าฝืนบทบัญญัติ Section ใดมีโทษเป็นประเภทใดของรัฐแคลิฟอร์เนีย

Type	Vehicle Code Section	การฝ่าฝืน
M	12500 (ก)	ขับรถโดยไม่มีใบอนุญาตขับขี่ (ไม่ได้จดทะเบียนใบอนุญาตขับขี่)
I	12500 (ข)	ขับรถจักรยานยนต์โดยไม่มีใบอนุญาตขับขี่
I	12500 (ง)	ฝ่าฝืนข้ายานพาหนะ โดยไม่มีใบอนุญาตขับขี่ที่เหมาะสม (คือขับโดยไม่มีใบอนุญาตขับรถประเภทนั้น)
I	12511	มีใบอนุญาตขับขี่มากกว่าหนึ่งใบในประเภทเดียวกัน
M	12515 (ข)	ผู้ขับขี่ที่อายุน้อยกว่า 21 ปีบริบูรณ์ กระทำการหรือถูกจ้างให้กระทำการค้าระหว่างรัฐ (Interstate)
M	12517 (ก)	คนขับรถโรงเรียนต้องมีทั้งใบอนุญาตขับขี่ และใบรับรองการขับขี่ (Certificate)
I	12951 (ก)	จดทะเบียนใบอนุญาตขับขี่แต่ขับรถโดยไม่ได้มีใบอนุญาตขับขี่ไว้ในครอบครอง
M	12951 (ข)	ปฏิเสธไม่แสดงใบอนุญาตขับขี่ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่
I	12952	ไม่แสดงใบอนุญาตขับขี่ต่อศาล
M	14610 (ก) (1)	แสดงหรือครอบครองโดยผิดกฎหมายซึ่งใบอนุญาตขับขี่ที่ถูกยกเลิก, เพิกถอน, ถูกระงับใช้, ปลอม, ได้มาโดยมิชอบ, แกล้งโดยมิชอบ
M	14610 (ก) (2)	ให้บุคคลอื่นยืมใบอนุญาตขับขี่
M	14610 (ก) (3)	แสดงใบอนุญาตขับขี่ที่ไม่ได้ออกให้ตนว่าเป็นของตน
M	14610 (ก) (4)	ไม่ยอมให้หน่วยงานที่ออกใบอนุญาตขับขี่ทำการระงับใช้, เพิกถอน, ยกเลิก ใบอนุญาตขับขี่ตามกฎหมาย
M	14610 (ก) (5)	อนุญาตให้ใช้ใบอนุญาตขับขี่อย่างผิดกฎหมาย
M	14610 (ก) (6)	กระทำในสิ่งที่บทบัญญัตินี้ห้ามหรือไม่กระทำในสิ่งที่กฎหมายบัญญัติให้ทำ
M	14610 (ก) (7)	ถ่ายภาพ ถ่ายสำเนา ทำคู่มือ หรือทำซ้ำซึ่งใบอนุญาตขับขี่ในประการ

		ที่น่าจะก่อให้เกิดความสำคัญคิดว่าเป็นใบอนุญาตขับขี่ที่แท้จริง
M	14610 (ก) (8)	เปลี่ยนแปลงใบอนุญาตขับขี่โดยไม่มีอำนาจ

1.1 รัฐมิสซูรี (Missouri)

ในรัฐมิสซูรีกฎหมายจราจรที่ใช้บังคับคือ Missouri Revised Statutes Title Xix “Motor Vehicles, Watercraft and Aviation” ตั้งแต่ หมวดที่ 300 ถึง หมวดที่ 307 โดยหมวดที่ เกี่ยวข้องกับเรื่องใบอนุญาตขับขี่นั้นคือหมวดที่ 302 ใบอนุญาตขับขี่และใบอนุญาตขับขี่เชิงพาณิชย์ (Drivers’ and Commercial Drivers’ Licenses) ซึ่งมีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องดังนี้ ([Missouri General Assembly, Online, 2009](#))

Section 302.010: บทนิยาม (Definitions) เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องมีดังนี้

ยานยนต์เชิงพาณิชย์ (Commercial Motor Vehicle) หมายถึง ยานยนต์ที่ออกแบบมา เพื่อใช้สำหรับขนส่งสินค้าเชิงพาณิชย์ หรือ ขนส่งผู้โดยสารมากกว่า 15 คน

ทางหลวง (High Way) หมายถึง ทางสัญจรสาธารณะสำหรับยานยนต์ รวมถึงถนน ของรัฐ (State Road), ถนนของเมือง (Country Road) ถนนสาธารณะ, ถนนใหญ่ (Avenue), ถนน หลัค (Boulevard) และตรอกซอยในเทศบาลเมืองด้วย

ใบอนุญาต (License) หมายถึง ใบอนุญาตที่ออกโดยรัฐ หรือ เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจซึ่ง ออกให้แก่บุคคลในการขับขี่ยานยนต์

ยานยนต์ (Motor Vehicle) หมายถึง ยานพาหนะใดๆที่เดินได้ด้วยกำลังของมันเอง (Self - Propelled Vehicle) และไม่ต้องวิ่งบนราง ยกเว้นจักรยานกำลังมอเตอร์ (Motorized Bicycle) ดังที่บัญญัติไว้ใน Section 307.180

ผู้ขับขี่ (Operator) หมายถึง บุคคลทุกคนที่มีการควบคุมยานยนต์ทางกายภาพบนทาง หลวง

ลายมือชื่อ (Signature) หมายถึง วิธีการใดๆที่ถูกตรวจสอบโดยเจ้าหน้าที่ซึ่งการลง ลายมือชื่อ , ความถูกต้องของบันทึก , รายงาน , ใบอนุญาตขับขี่ หรือเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่ง

จะต้องมีความถูกต้อง ตรงกันกับลายมือชื่อที่ได้ลงไว้ในบันทึก , รายงาน , ใบอนุญาตขับขี่ หรือเอกสารอื่นๆ เช่นว่านั้น

ยานพาหนะ (Vehicle) หมายถึง เครื่องมือที่ขับเคลื่อนด้วยเครื่องยนต์ใดๆ ที่มีล้อ ออกแบบมาเพื่อวัตถุประสงค์ในการใช้งานบนทางหลวง (Highway) เว้นแต่จักรยานกำลังมอเตอร์ , ยานพาหนะที่ใช้กำลังม้าหรือกำลังคนลาก , ยานพาหนะที่ใช้บนรางโดยเฉพาะ , เก้าอี้วีลแชร์ไฟฟ้า (Motorized Wheelchair) ที่ใช้โดยคนพิการ

Section 302.020

1. เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นและภายใต้บทบัญญัติ Section 302.0801 บุคคลจะมีความผิดตามกฎหมายในการกระทำต่อไปนี้

(ก) ขับขี่ยานพาหนะบนทางหลวงสายใดๆ ในรัฐนี้ เว้นแต่บุคคลนั้นมีใบอนุญาตขับขี่ที่ถูกต้อง

(ข) ขับขี่รถจักรยานยนต์บนทางหลวงสายใดๆ ในรัฐนี้ เว้นแต่บุคคลนั้นมีใบอนุญาตขับขี่ที่ถูกต้องซึ่งแสดงว่าบุคคลนั้นได้ผ่านการทดสอบการขับขี่รถจักรยานยนต์จากเจ้าหน้าที่แล้ว

(ค) จงใจให้อนุญาตรถจักรยานยนต์แก่เจ้าของรถหรือผู้ควบคุมรถ ผู้ซึ่งใบอนุญาตขับขี่ไม่ได้บ่งชี้ว่าบุคคลนั้นได้ผ่านการทดสอบการขับขี่รถจักรยานยนต์มาแล้ว

(ง) ขับยานยนต์ที่ได้รับคำสั่งอนุญาตหรือได้รับใบอนุญาตที่ออกให้แก่บุคคลอื่น

2. บุคคลผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์จะต้องสวมหมวกนิรภัยตลอดเวลาที่จักรยานยนต์ยังแล่นอยู่ หมวกนิรภัยจะต้องมีมาตรฐานและรายละเอียดตามที่เจ้าหน้าที่กำหนดไว้

3. ถึงแม้ว่า Section 302.340 จะบัญญัติความผิดของการฝ่าฝืนอนุมาตรา 1 (ก) และ (ข) ของ Section นี้ไว้ว่ามีความผิด Class A Misdemeanor แต่บุคคลใดก็ตามที่ฝ่าฝืนอนุมาตรา 1 (ก) และ (ข) ของ Section นี้ ตั้งแต่ครั้งที่สาม หรือครั้งต่อๆ มาจะมีความผิด Class D Felony ถึงแม้ว่า Section 302.340 จะบัญญัติความผิดของการฝ่าฝืนอนุมาตรา 1 (ค) และ (ง) ไว้ว่ามีความผิด Class C misdemeanor และโทษสำหรับก รไม่สวมหมวกนิรภัยตามอนุมาตรา (2) ของ Section นี้ว่ามีความผิด Infraction ซึ่งมีโทษปรับไม่เกิน 25 ดอลลาร์ แต่จะไม่มี การตัดแต้มตาม Section 302.302 สำหรับการไม่สวมหมวกนิรภัยนั้น

Section 320.173 (3) เจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมดูแลการจราจรมีอำนาจตรวจสอบใบอนุญาตขับขี่ และอาจมอบอำนาจในการตรวจสอบใบอนุญาตขับขี่ให้แก่สายตรวจในการตรวจสอบก็ได้ อำนาจที่มอบให้นี้อาจจะถูกเพิกถอนโดยเจ้าหน้าที่ทำการแจ้งเป็นหนังสือเวลาใดก็ได้

Section 302.220: ความผิดเกี่ยวกับการใช้ใบอนุญาตขับขี่ (Prohibited Uses of License)
 บุคคลใดหากใช้ แสดง หรือมีในครอบครองซึ่งใบอนุญาตขับขี่ปลอม ใบอนุญาตที่ถูก
 ยกเลิก ใบอนุญาตที่ถูกเพิกถอน ใบอนุญาตที่ถูกระงับการใช้ ใบอนุญาตที่ขาดคุณสมบัติ หรือ
 ใบอนุญาตที่ถูกเปลี่ยนแปลงแก้ไข , แสดงหรือแอบอ้างซึ่งใบอนุญาตขับขี่ที่ไม่ได้ออกให้แก่ตนเอง ,
 ปฏิเสธไม่ยอมให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมายกระทำการ ยกเลิก เพิกถอน ระงับ ซึ่งใบอนุญาต ,
 ใช้ชื่อปลอม หรือที่อยู่ปลอมในคำร้องขอใบอนุญาตขับขี่ , จงใจทำข้อมูลเท็จหรือจงใจปิดบังไว้ซึ่ง
 ความจริง, ทำการนำรถในคำร้องขอใบอนุญาตขับขี่ให้ผู้อื่นขับยานพาหนะของตนได้ , ทั้งที่รู้ว่าตน
 ไม่มีสิทธิตามกฎหมายที่จะทำเช่นนั้น หรือบุคคลใดที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติ Section 302.010 - 302.780
 หรือผู้ซึ่ง ไม่ยอมแสดงใบอนุญาตขับขี่เมื่อเจ้าหน้าที่หรือบุคคลที่มีอำนาจเรียกให้แสดง เป็นความผิด

Section 302.260: บุคคลที่ไม่ได้รับใบอนุญาตให้ขับยานยนต์ ทำการขับยานยนต์เป็น
 ความผิด (Unlicensed Person Operating Motor Vehicle Prohibited)

ห้ามมิให้อุบัติให้บุคคลอื่นที่มีได้รับอนุญาตให้ขับขี่ภายใต้บทบัญญัตินี้ทำการขับ
 ยานยนต์ของตน หรือยานยนต์ในการควบคุมของตนบนท้องถนน โดยฝ่าฝืนบทบัญญัติ Section
 302.010 ถึง 302.260

Section 302.340: โทษสำหรับการฝ่าฝืน (Penalty for Violations)

ตั้งแต่ Section 302.010 ถึง 302.540 เมื่อใดก็ตามที่มีการกระทำตามที่บทบัญญัตินั้นๆ
 บัญญัติว่าเป็นความผิด (Prohibited) หรือบัญญัติว่าไม่ถูกต้องตามกฎหมาย (Unlawful) บุคคลนั้นจะ
 มีความผิดฐานฝ่าฝืนบทบัญญัติ (Violation) ซึ่งจะมีโทษคือ Class A Misdemeanor ส่วนการไม่
 กระทำการ (Failure) การปฏิเสธ (Refusal) การละเลย (Neglect) ที่จะกระทำการตามบทบัญญัติใด
 ตั้งแต่ Section 302.010 ถึง 302.540 จะถือเป็นข้อหาที่แยกต่างหาก

สำหรับโทษของการไม่แสดงใบอนุญาตขับขี่ต่อเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ นั้นเป็นกรณีตาม
 Section 302.220 ประกอบกับ Section 302.340 คือมีโทษ Class A Misdemeanor ซึ่งเป็นโทษทาง
 อาญาอย่างหนึ่ง สำหรับโทษทางอาญาของรัฐมิสซูรีนั้น ต้องพิจารณาตาม Missouri Criminal Laws
 (Section 557) ซึ่งมีการแบ่งเป็นประเภท (Types) ได้แก่ Type F คือ Felony, Type M คือ
 Misdemeanor , Type I คือ Infractions เช่นเดียวกับรัฐแคลิฟอร์เนียซึ่งได้ข้อริบยาไปแล้ว และในแต่ละ
 ละ Type ยังมีการแบ่งเป็นระดับ (Classes) เช่น Class A, Class B, เป็นต้น ซึ่งในแต่ละระดับก็จะมี
 โทษที่แตกต่างกัน ดังตารางต่อไปนี้ ([Missouri Criminal Defense Lawyers, Online, 2008](#))

ตารางที่ 2 แสดงระดับโทษของการไม่แสดงใบอนุญาตขับขี่ของรัฐมิสซูรี

Type and Class	บทลงโทษ	ข้อหา
Class A Felony	การประหารชีวิต, จำคุกตลอดชีวิต,จำคุกตั้งแต่ 10 ปี ถึง 30 ปี	ตัวอย่างของความผิด Class A Felony เช่น การฆาตกรรม หรือการปล้น
Class B Felony	จำคุกตั้งแต่ 5 - 15 ปี	ตัวอย่างของความผิด Class B Felony เช่น ลักทรัพย์ในเคหสถานในเวลากลางคืน
Class C Felony	จำคุกไม่เกิน 7 ปี, ปรับไม่เกิน 5000 ดอลลาร์	ตัวอย่างของความผิด Class C Felony เช่น ประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย, ลักทรัพย์ที่มีมูลค่าตั้งแต่ 500 ดอลลาร์ – 25,000 ดอลลาร์
Class D Felony	จำคุกไม่เกิน 4 ปี หรือ ปรับไม่เกิน 5,000 ดอลลาร์,หรือ เงินจำนวน สองเท่าของจำนวนที่ผู้กระทำความผิด ได้ไปจากการกระทำความผิด แต่ไม่เกิน 25,000 ดอลลาร์	ตัวอย่างของความผิด Class D Felony เช่น การออกเช็คที่ไม่สามารถนำไปขึ้นเงินได้, การฉ้อโกง
Class A Misdemeanor	จำคุกไม่เกิน 1 ปี และปรับไม่เกิน 1,000 ดอลลาร์	ตัวอย่างของความผิด Class A Misdemeanor เช่น การออกเช็คที่ไม่สามารถ นำไปขึ้นเงินได้ในจำนวนเงินที่ต่ำกว่า 500 ดอลลาร์, การใช้บัตรเครดิตโดยฉ้อฉล

Class B Misdemeanor	จำคุกตั้งแต่ 30 วัน ถึง 6 เดือน และปรับไม่เกิน 500 ดอลลาร์	ตัวอย่างของความผิด Class B Misdemeanor เช่น การบุกรุก
Class C Misdemeanor	จำคุกไม่เกิน 15 วัน และปรับไม่ เกิน 300 ดอลลาร์	ตัวอย่างของความผิด Class C Misdemeanor เช่น มีระดับแอลกอฮอล์ในเลือด เกินกว่าที่กฎหมายกำหนด
Infraction	ไม่มีโทษจำคุก แต่มีโทษปรับไม่ เกิน 200 ดอลลาร์	

2. ประเทศอังกฤษ

ในประเทศอังกฤษ กฎหมายจราจรที่บังคับใช้คือ Road Traffic Act 1988 (ซึ่งถูกแก้ไขโดย Road Traffic Act 1991) และมีส่วนที่เกี่ยวข้องกับใบอนุญาตขับขี่ คือ Part III Licensing of Drivers of Vehicles ตั้งแต่ Section 87 - 109 โดยบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องมีดังนี้ ([Office of Public Sector Information, Online, 1988](#))

Section 87 (ถูกแก้ไขโดย Road Traffic Act 1991 section 17): ผู้ขับขี่ยานพาหนะต้องมีใบอนุญาตขับขี่ (Drivers of Motor Vehicles to have Driving Licenses)

(1) บุคคลใดขับขี่ยานพาหนะบนท้องถนนไม่ว่าจะเป็นยานพาหนะประเภทใด หากขับรถนอกเหนือจากที่ตนเองได้รับใบอนุญาตขับขี่ในประเภทนั้นแล้ว การกระทำเช่นนั้นเป็นความผิด

(2) หากบุคคลใดเป็นเหตุให้ หรือ อนุญาตให้ (Cause or Permit) บุคคลอื่นให้ขับขี่ยานพาหนะบนท้องถนนไม่ว่าประเภทใด หากบุคคลที่ถูกว่าจ้างนั้นไม่ได้มีใบอนุญาตขับขี่ยานพาหนะประเภทนั้น เป็นความผิด

Section 101 การขาดคุณสมบัติของบุคคลที่อายุต่ำกว่าเกณฑ์ (Disqualification of Persons Under Age)

(1) บุคคลจะขาดคุณสมบัติในการถือ หรือ ได้มาซึ่งใบอนุญาตขับขี่หากบุคคลนั้นอายุต่ำกว่าที่เกณฑ์ที่ระบุไว้ในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3 แสดงคุณสมบัติในการถือหรือได้มาซึ่งใบอนุญาตขับขี่ของประเทศอังกฤษ

ประเภทของยานพาหนะ (Class of Motor Vehicle)	อายุ (ปี)
1. ขนส่งได้ไม่สมบูรณ์ (Invalid Carriage)	16
2. จักรยานยนต์ (Motor Cycle)	16
3. รถโดยสารขนาดเล็ก หรือรถขนส่งสินค้าขนาดเล็ก (Small Passenger or Small Goods)	17
4. รถแทรกเตอร์ที่ใช้ในการเกษตรกรรม (Agricultural Tractor)	17
5. รถขนส่งสินค้าขนาดกลาง (Medium - Sized goods Vehicle)	18
6. ยานยนต์ประเภทอื่น (Other Motor Vehicles)	21

(2) รัฐมนตรีอาจจะกำหนดกฎเกณฑ์ของประเภทของยานยนต์ และหรือ อายุที่ระบุไว้ใน ตารางใน (1) ให้แตกต่างกันออกไปได้

(3) ภายใต้บังคับของ (4) กฎเกณฑ์ที่กำหนดอาจจะ

(ก) ใช้บังคับกับบุคคลตามประเภทที่ถูกระบุในหรือภายใต้กฎเกณฑ์นั้น

(ข) ใช้บังคับในพฤติการณ์ที่เฉพาะเจาะจง

(ค) มีการกำหนดเงื่อนไขหรือสร้างข้อยกเว้น

(ง) มีการเพิ่มเติมข้อกำหนดที่อาจเปลี่ยนแปลงได้ (Transitional Provision) และ ข้อกำหนดเพิ่มเติม (Supplemental Provision) ตามที่รัฐมนตรีเห็นสมควร

(4) เพื่อเป้าหมายในการกำหนดประเภทของบุคคล , ประเภทของยานยนต์ , พฤติการณ์, หรือเงื่อนไขต่างๆ ที่อยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ที่ถูกกำหนดขึ้นโดย (2) หากมีกฎเกณฑ์ที่อ้างถึงเอกสารอื่น เป็นหลักฐานของข้อกำหนดนั้นก็เพียงพอแล้ว

(5) ใน (4) นั้น

“ได้รับการอนุมัติ (Approved)” หมายความว่า ได้รับการอนุมัติในขณะนั้นโดยรัฐมนตรี เพื่อให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์

“หลักสูตรฝึกสอนผู้ขับขี่ (Training Scheme for Drivers)” หมายถึง หลักสูตรสำหรับ ฝึกสอนบุคคลเพื่อขับขี่ยานพาหนะในประเภทที่สัมพันธ์กับอายุ 21 ปีที่กำหนดไว้ใน Section นี้

หลักสูตรฝึกผู้ขับขี่ที่ได้รับการอนุมัติแล้วนั้นจะไม่เปลี่ยนแปลงจนกว่าจะได้รับการอนุมัติจากรัฐมนตรี

Section 102 การป้องกันการมีใบอนุญาตขับขี่ซ้ำ (Disqualification to Prevent Duplication of Licences)

ตราบเท่าที่บุคคลใดยังมีใบอนุญาตขับขี่ยานยนต์ประเภทนั้นๆ อยู่ บุคคลนั้นจะไม่อาจขอใบอนุญาตขับขี่ยานยนต์ประเภทนั้น ได้อีกไม่ว่าใบอนุญาตขับขี่ที่มีอยู่นั้นจะถูกพักใช้งานชั่วคราวหรือไม่

Section 103 (ซึ่งได้ถูกแก้ไขโดย Road Traffic Act 1991 Section 19): การได้ใบอนุญาตขับขี่ หรือ ขับรถในขณะที่ยังคงขาดคุณสมบัติ (Obtaining License, or Driving, While Disqualified)

(1) บุคคลจะมีความผิดหากในขณะที่ยังคงขาดคุณสมบัติที่จะได้มาซึ่งใบอนุญาตขับขี่ หรือขาดคุณสมบัติที่พกพาใบอนุญาตขับขี่บุคคลนั้น

(ก) ได้มาซึ่งใบอนุญาตขับขี่ หรือ

(ข) ขับขี่ยานยนต์บนถนน

(2) ใบอนุญาตขับขี่ที่ได้มาโดยขณะที่บุคคลนั้นขาดคุณสมบัติจะไม่มีผลตามกฎหมาย

(3) ตำรวจในเครื่องแบบอาจจับกุมผู้ขับขี่ที่ขับขี่ยานยนต์โดยปราศจากหมายจับได้ หากมีเหตุผลที่สมควรจะสงสัยว่าผู้ขับขี่นั้นขาดคุณสมบัติ (Disqualified)

(4) อนุมาตรา (1) และ (3) ไม่ใช่ในกรณีที่เป็นการขาดคุณสมบัติตาม Section 101 ของบทบัญญัตินี้

(5) อนุมาตรา (1) (ข) และ (3) ไม่ใช่ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับการขาดคุณสมบัติตาม Section 102 ของบทบัญญัตินี้

(6) ในการบังคับอนุมาตรา (1) และ (3) กับบุคคลที่ขาดคุณสมบัตินั้นจำกัดเฉพาะเรื่องการขับขี่ยานยนต์ (Driving of Motor Vehicle) ในประเภทที่เฉพาะเจาะจง ตาม

(ก) Section 102 หรือ 117 ของบทบัญญัตินี้ หรือ

(ข) อนุมาตรา (9) ของ Section 39 ของพระราชบัญญัติ Road Traffic Offenders 1988 (การขาดคุณสมบัติจนกว่าจะผ่านการทดสอบ) การอ้างอิงถึงเรื่องการขาดคุณสมบัติที่จะพกพาหรือได้มาซึ่งใบอนุญาตขับขี่ และ เรื่องการขาดคุณสมบัติในการขับขี่ยานยนต์เป็นการอ้างอิงถึงเรื่องการขาดคุณสมบัติในเรื่องดังกล่าวตามประเภทยานพาหนะนั้นๆ

Section 108 (ในเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง): การตีความ (Interpretation)

“ขาดคุณสมบัติ (Disqualified)” หมายถึง ขาดคุณสมบัติที่จะพกพาหรือได้มาซึ่งใบอนุญาตขับขี่ (หรือในกรณีที่กำลังกล่าวอย่างเฉพาะคือการขาดคุณสมบัติในการขับขี่ยานยนต์ประเภทใดก็คือการขาดคุณสมบัติในขับขี่ยานยนต์ประเภทนั้น)

“ใบอนุญาตขับขี่สมบูรณ์ (Full License)” หมายถึง ใบอนุญาตขับขี่ใดๆ นอกเหนือจากใบอนุญาตขับขี่ชั่วคราว (Provisional Licence)

“ใบอนุญาตขับขี่ (Licence)” หมายถึง ใบอนุญาตในการขับขี่ยานยนต์ที่ได้รับอนุญาตภายใต้บทบัญญัตินี้

“ใบอนุญาตขับขี่ชั่วคราว (Provisional Licence)” หมายถึง ใบอนุญาตที่ได้รับอนุญาตโดยอาศัยอำนาจตาม Section 97 (2) ของบทบัญญัตินี้

Part IV ว่าด้วยเรื่องอำนาจของตำรวจและอำนาจของบุคคลอื่นที่มีอำนาจ

Section 163 อำนาจของตำรวจในการหยุดยานพาหนะ (Power of Police to Stop Vehicle)

(1) บุคคลใดที่ขับขี่ยานพาหนะที่ขับเคลื่อนด้วยเครื่องยนต์ (A Mechanically Propelled Vehicle) บนท้องถนนต้องหยุดยานพาหนะดังกล่าวเมื่อได้รับคำสั่งจากตำรวจในเครื่องแบบให้หยุดยานพาหนะ

(2) บุคคลใดที่จักรยานบนท้องถนนต้องหยุดจักรยานดังกล่าวเมื่อได้รับคำสั่งจากตำรวจในเครื่องแบบให้หยุดจักรยาน

(3) ถ้าบุคคลใดไม่กระทำการตามบทบัญญัติ Section นี้ บุคคลนั้นมีความผิด

Section 164 อำนาจของตำรวจในการเรียกให้ผู้ขับขี่ แสดงใบอนุญาตขับขี่และแจ้งวันเกิด (Power of Constables to Require Production of Driving Licence and in Certain Cases Statement of Date of Birth)

(1) บุคคลใดต่อไปนี้

(ก) บุคคลผู้ขับขี่ยานยนต์บนถนน

(ข) บุคคลผู้ที่ตำรวจหรือผู้ตรวจสอบยานพาหนะมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นผู้ขับขี่ยานยนต์ในขณะที่เกิดอุบัติเหตุเนื่องจากอยู่ในบริเวณใกล้เคียงถนนที่เกิดเหตุ

(ค) บุคคลผู้ที่ตำรวจหรือผู้ตรวจสอบยานพาหนะมีเหตุอันควรสงสัยว่าได้เป็นผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับกับการใช้ยานยนต์บนถนน หรือ

(ง) บุคคล

(1) ผู้ซึ่งควบคุมดูแลผู้ถือ ใบอนุญาตขับขี่แบบชั่วคราว (Provisional Licence) ในขณะที่ผู้ถือใบอนุญาตชั่วคราวนั้นขับขี่ยานยนต์บนถนน หรือ

(2) ผู้ซึ่งตำราหรือผู้ตรวจสอบยานพาหนะมีเหตุอันควรสงสัยว่าได้ควบคุมดูแลผู้ถือใบอนุญาตขับขี่แบบชั่วคราว (Provisional Licence) ในขณะที่ขับรถ อันเป็นเวลาที่เกิดอุบัติเหตุ เนื่องจากอยู่ในบริเวณใกล้เคียงถนนที่เกิดเหตุ หรือ ในขณะที่ความผิดได้ถูกกระทำลงโดยผู้ถือใบอนุญาตขับขี่แบบชั่วคราวอันเป็นความผิดที่เกี่ยวกับการใช้ยานยนต์บนถนน

ทันทีที่ตำราหรือผู้ตรวจสอบยานพาหนะเรียกตรวจใบอนุญาตขับขี่จะต้องแสดงใบอนุญาตขับขี่ และคู่มือเพื่อให้ตำราหรือผู้ตรวจสอบยานพาหนะตรวจสอบทันที เพื่อที่จะให้ตำราหรือผู้ตรวจสอบยานพาหนะตรวจสอบถึง ชื่อ ที่อยู่ของผู้ขับขี่ วันที่ออกใบอนุญาตขับขี่ และตรวจสอบว่าออกใบอนุญาตโดยหน่วยงานที่มีอำนาจหรือไม่

(2) บุคคลที่ถูกตำราเรียกให้แสดงใบอนุญาตขับขี่ตามอนุมาตรา (1) จะต้องอยู่ในเหตุการณ์ และบุคคลนั้นจะต้องแจ้งวันเกิด

(3) ถ้า

(ก) รัฐมนตรีได้

(1) เพิกถอนใบอนุญาตตาม Section 93 หรือ 99 ตามบทบัญญัตินี้ หรือ

(2) เพิกถอน หรือถูกพักใช้ชั่วคราว ซึ่งใบอนุญาตขับขี่รถบรรทุกสินค้าขนาดใหญ่ หรือ ใบอนุญาตขับรถรับขนส่งโดยสาร ตาม Section 115 ตามบทบัญญัตินี้ และ

(ข) ผู้ถือใบอนุญาตขับขี่ไม่ส่งมอบใบอนุญาตขับขี่และคู่มือให้แก่รัฐมนตรีหรือพนักงานจราจรผู้ได้รับมอบหมาย กรณีอาจเป็นไปตามบทบัญญัติ Section 93, 99, 118

ตำราหรือผู้ตรวจสอบยานพาหนะอาจขอให้ผู้ขับขี่ แสดงใบอนุญาตขับขี่และคู่มือ ซึ่งเวลานั้นตำราหรือผู้ตรวจสอบยานพาหนะอาจยึดครองใบอนุญาตขับขี่และนำใบอนุญาตขับขี่ส่งให้แก่รัฐมนตรีได้

(4) เมื่อตำราหรือผู้ตรวจสอบยานพาหนะมีเหตุอันสมควรเชื่อว่าผู้ถือใบอนุญาตขับขี่ หรือบุคคลอื่นได้แจ้งข้อความอันเป็นเท็จโดยรู้ที่อยู่แก่ใจเพื่อให้ได้มา ซึ่งใบอนุญาตขับขี่ ตำราอาจเรียกให้ผู้ถือใบอนุญาตขับขี่ แสดงใบอนุญาตและคู่มือได้

(4A) เมื่อตำราหรือผู้ตรวจสอบยานพาหนะมีเหตุอันสมควรเชื่อว่าผู้ถือใบอนุญาตขับขี่แบบชั่วคราว (Provisional Licence) ที่ได้ออกให้สำหรับบุคคลผู้ขับขี่จักรยานไฟฟ้า (Motor Bicycle) นั้น ไม่ได้ผ่านการฝึกฝนในคอร์สสำหรับฝึกฝนผู้ขับขี่จักรยานไฟฟ้า (Motor Cyclist) มาก่อน ตำราอาจเรียกให้ผู้นั้นแสดงหนังสือรับรองการฝึกฝนได้ (Certificate of Completion of a Training Course for Motor Cyclists)

(5) หากบุคคลใดถูกเรียกให้แสดงใบอนุญาตขับขี่และกลุ่มบัตรต่อศาล ตาม Section 26 หรือ 27 ตามพระราชบัญญัติ Road Traffic Offenders 1988 หรือ ตาม Section 44 ของพระราชบัญญัติ Criminal Courts 1973 หรือตาม Section 223A หรือ 436A ของพระราชบัญญัติ Criminal Procedure (Scotland) 1975 แต่ไม่ยอมแสดง ตำรวจอาจจะเรียกให้ผู้ขับขี่แสดง และอาจยึดครอง ใบอนุญาตขับขี่และส่งมอบให้แก่ศาลได้ในเวลาที่เรียกให้แสดงนั้น

(6) ภายใต้บังคับของ Section 7 ถึง 8A หากบุคคลใดถูกเรียกให้แสดงใบอนุญาตขับขี่และกลุ่มบัตรตามบทบัญญัตินี้ หรือถูกเรียกให้บอกวันเกิดหรือถูกเรียกให้แสดงหนังสือรับรองการฝึกฝนจักรยานไฟฟ้า แต่ไม่ยอมปฏิบัติตาม ดังนี้เป็นความผิด

(7) อนุมาตรา (6) ไม่ใช่บังคับในกรณีที่ผู้ขับขี่ถูกเรียกให้แสดงใบอนุญาตขับขี่และกลุ่มบัตรภายใต้บทบัญญัตินี้เรื่องการดำเนินกระบวนการพิจารณาดังนี้

(ก) แสดงใบรับ (Receipt) ใบอนุญาตขับขี่ที่ได้ออกให้ภายใต้ Section 56 ของพระราชบัญญัติ Road Traffic Offenders 1988 ด้วยตนเองทันทีที่สถานีตำรวจ

(ข) ภายในเจ็ดวันหลังจากกำหนดวันให้แสดงใบรับ (Receipt) ใบอนุญาตขับขี่ด้วยตนเองที่สถานีตำรวจแล้ว หากประสงค์จะแสดงใบรับให้แสดงด้วยตนเองทันทีที่สถานีตำรวจ

(8) ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อบุคคลใด สำหรับฐาน ความผิดที่ไม่แสดงใบอนุญาตขับขี่และคู่อาจมีเหตุอ้างข้อต่อสู้ได้หาก

(ก) ผู้ขับขี่ได้นำใบอนุญาตขับขี่และกลุ่มบัตรมาแสดงด้วยตนเองที่สถานีตำรวจภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ถูกเรียกให้แสดงใบอนุญาตขับขี่ หรือ

(ข) นำใบอนุญาตขับขี่และกลุ่มบัตรมาแสดงภายในเวลาอันควรคาดหมายว่าจะปฏิบัติเช่นนั้นได้

(ค) หากได้มีการเริ่มต้นดำเนินกระบวนการพิจารณาแล้ว เช่นนี้มิใช่เป็นเวลาอันควรคาดหมายที่จะนำใบอนุญาตขับขี่และกลุ่มบัตรมาแสดง

(8A) ให้นำอนุมาตรา (8) ใช้บังคับกับเรื่องใบรับรองการฝึกฝนของผู้ขับขี่จักรยานไฟฟ้า โดยอนุ โลม

(9) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทบัญญัตินี้ที่ให้ผู้บุคคลแจ้งวันเกิดแก่ตำรวจ รัฐมนตรีอาจจะส่งคำบอกกล่าวเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อแจ้งให้ผู้บุคคลนั้น

(ก) ส่งหลักฐานที่ตนเองมีอยู่ให้แก่รัฐมนตรีเพื่อพิสูจน์ว่าวันเกิดที่แจ้งนั้นเป็นวันเกิดที่แท้จริง และ

(๗) หากบุคคลนั้นมีการเปลี่ยนชื่อภายหลังการเกิด ให้บุคคลนั้นส่งคำให้การที่เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อระบุชื่อในตอนที่เกิด

และบุคคลที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติในอนุมาตรานี้โดยจงใจนั้นเป็นความผิด

(10) คำบอกกล่าวตามอนุมาตรา (9) นั้นอาจจะส่งให้โดยจัดส่งให้บุคคลนั้นโดยตรง หรือส่งโดยส่งไปยังที่อยู่ที่เหมาะสมของบุคคลนั้น หรือส่งให้บุคคลนั้นทางไปรษณีย์ และเพื่อประโยชน์ของอนุมาตรานี้ และ Section 7 ของพระราชบัญญัติ Interpretation 1978 ในการบังคับใช้อนุมาตรานี้ ที่อยู่ที่เหมาะสมของบุคคลนั้นจะต้องเป็นที่อยู่ล่าสุดที่เป็นที่รู้จักกัน โดยทั่วๆ ไปให้ส่งคำบอกกล่าวไปที่แห่งนั้น

(11) ใน Section นี้ ใบอนุญาตขับขี่ , กุญแจ และ ใบอนุญาตขับขี่แบบชั่วคราว และ ใบรับรองการฝึกฝนจักรยานไฟฟ้า มีความหมายเช่นเดียวกับ Part III ของพระราชบัญญัตินี้ และ ผู้ตรวจสอบยานพาหนะ หมายความว่าผู้ตรวจสอบที่ได้รับอำนาจตาม Section 66A ของพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติ Road Traffic 1988 มีรายละเอียดดังนี้ (Dobbs & Lucraft, 1995, pp. 165 – 176)

1. องค์ประกอบความผิด

1.1 (ก) ยานยนต์

(๗) ถูกขับขี่

(ค) บนท้องถนน

(ง) โดยบุคคลผู้ขับขี่ที่ขาดคุณสมบัติในการพกพหรือมีไว้ซึ่งใบอนุญาตขับขี่ หรือ

1.2 (ก) บุคคลผู้ขาดคุณสมบัติในการพกพาหรือมีไว้ซึ่งใบอนุญาตขับขี่

(๗) มีใบอนุญาตขับขี่

ความหมายของคำว่า “ยานยนต์ (Motor Vehicle)” ตาม Section 185 (1) ได้ให้ความหมายของคำว่ายานยนต์เพื่อประโยชน์ในการบังคับใช้พระราชบัญญัตินี้ว่า “เป็นยานพาหนะที่ขับเคลื่อนด้วยกำลังเครื่องยนต์ซึ่งถูกสร้างขึ้นสำหรับการใช้งานบนท้องถนน ” ซึ่งมีหลายประเภทดังที่ระบุไว้ใน Section 185 (1) ได้แก่

- หัวรถจักรหนัก
- ยานยนต์ใหญ่
- ยานยนต์ประเภทขนส่งได้ไม่สมบูรณ์
- หัวรถจักรที่มีไฟส่องทาง

- รถยนต์
- รถจักรยานยนต์
- รถแทรกเตอร์

ผู้ศึกษามีข้อสังเกตว่าตามกฎหมายประเทศอังกฤษนั้นแบ่งประเภทยานยนต์ตามน้ำหนัก และประเภทการใช้งาน นอกจากนี้ยังมีข้อสังเกตเพิ่มเติมว่าจักรยานที่ใช้เท้าถีบไม่ได้รวมอยู่ใน ความหมายของยานยนต์ (Motor Vehicle) ตาม Section 185

ความหมายของคำว่า “ท้องถนน (Road)” เนื่องจากมีพระราชบัญญัติ Road Traffic 1991 ออกมาแก้ไข พระราชบัญญัติ Road Traffic 1988 บางประการซึ่งส่งผลให้ศาลต้องตีความมากขึ้นว่า ความผิวนั้นได้เกิดขึ้นบนท้องถนน (On Road) หรือความผิวนั้นได้เกิดขึ้นบนสถานที่สาธารณะ (In a Public Place)

ตาม Section 192 พระราชบัญญัติ Road Traffic 1988 ท้องถนน (Road) หมายความว่า “ทางหลวงสายใดๆ และถนนไม่ว่าเส้นใดที่มีทางเข้าถึงสาธารณะ และให้หมายความรวมถึงสะพาน ที่มีถนนด้านบนสะพานด้วย”

ตัวอย่างของคำว่า “ท้องถนน” เช่นในคดีของ *Harrison v. Hill*, supra, (Britain, 1973, pp. 255 – 258) ถนนที่นำไปสู่บ้านพักของชาวไร่ชาวนา (Farmhouse) ที่ได้รับการดูแลโดยชาวนาไม่มี ประตูรั้ว ก็ถือว่าเป็น ท้องถนน (Road) เนื่องจากมันถูกใช้โดยบุคคลทั่วไปไม่เพียงแต่เฉพาะคนที่ทำ ไร่ทำนาเท่านั้น หรือ ในคดี *Bass v. Boynton* (1960) ถนนที่มีทางตัน (Cul – de – sac) ก็ถือว่าเป็น ท้องถนน (Road) เช่นกัน ในคดี *Adams v. Commissioner of Police of the Metropolis* (1980) ถนน ส่วนบุคคลในที่ที่ทุกส่วนบุคคลก็เป็นท้องถนน (Road) เช่นกันแม้จะเป็นถนนที่ใช้ได้ทั้งคนเดินเท้า และใช้สำหรับขับยานยนต์ ในคดี *Capell v. D.P.P* (1991) ถนนบนลานจอดรถ (Car Park) ก็ถือว่าเป็นถนนเช่นกัน เพราะไม่ได้แยกต่างหากจากถนนหลวง เป็นต้น

ผลของการขาดคุณสมบัติ (Effect of Disqualification) คือการถูกเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่ ทั้งนี้ตาม Section 37 ของพระราชบัญญัติ Road Traffic Offenders 1988 การถูกเพิกถอนนี้มีผล นับตั้งแต่วันที่ผู้ขับขี่ขาดคุณสมบัติ (Start of the Period of Disqualification) และก่อนที่ผู้ขับขี่ที่ถูก เพิกถอนนั้นจะขับขี่ได้อีกครั้ง ก็จะต้องขอใบอนุญาตขับขี่ใหม่อีกครั้ง ถ้าหากผู้ขับขี่ได้ขับขี่ยานยนต์ เมื่อภายหลังเหตุแห่งการขาดคุณสมบัติได้ผ่านพ้นไปแล้ว แต่ผู้ขับขี่ยังไม่ได้ทำใบ อนุญาตขับขี่ใหม่ ก็ จะเป็นการกระทำที่ขัดต่อ Section 87 (1) ของพระราชบัญญัติ Road Traffic 1988 ฐานขับขี่โดยไม่มี ใบอนุญาตให้ขับขี่

ผู้ขับขี่ที่ขาดคุณสมบัติ (Disqualified Driver) ซึ่งมีใบอนุญาตขับขี่อันเก่า มีสิทธิที่จะได้รับใบอนุญาตขับขี่เช่นเดิมได้ เมื่อเวลา แห่งการขาดคุณสมบัตินั้นได้สิ้นสุดลง ในกรณีที่เวลาแห่งการขาดคุณสมบัติได้สิ้นสุดลงแล้ว ผู้นั้นก็สามารถขับขี่ยานยนต์ได้อย่างค่อนข้างถูกกฎหมายถึงแม้ว่า ในตามความเป็นจริงผู้นั้นก็ยังไม่ได้อธิบายใบอนุญาตขับขี่อันใหม่แต่ได้กรอกข้อมูลครบถ้วนในใบขอใบอนุญาตขับขี่และส่งให้แก่ผู้มีอำนาจที่จะออกใบขับขี่ให้แล้วตาม Section 88 พระราชบัญญัติ Road Traffic 1988

หากมีการขอทำใบอนุญาตขับขี่ในขณะที่เหตุแห่งการขาดคุณสมบัติยังไม่ผ่านพ้นไป คำร้องขอใบอนุญาตขับขี่นั้นก็ถือว่าตกไป ตาม Section 174 พระราชบัญญัติ Road Traffic 1988 ถือว่าเป็นการจงใจยื่นคำร้องอันเป็นเท็จเพื่อให้ได้มาซึ่งใบอนุญาตขับขี่ และตาม Section 103 (1) ในเรื่องการได้มาซึ่งใบอนุญาตในขณะที่ยังขาดคุณสมบัติ

ในเรื่องเจตนากระทำความผิด (Mens Rea) กฎหมายของประเทศอังกฤษได้วางหลักไว้ว่า ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องพิสูจน์ว่าผู้ขับขี่รู้ดี เรื่องการขาดคุณสมบัติ การขับขี่ในขณะที่ขาดคุณสมบัตินั้นเป็น ความผิดในตัวเองโดยสมบูรณ์ (Absolute Offence) ไม่ต้องมีการพิสูจน์เรื่องเจตนาในการกระทำความผิด เช่นในคดี R. v. Bowsher (1973) จำเลยขาดคุณสมบัติในการขับขี่เป็นเวลาหกเดือนโดยคำสั่งของศาลที่ต่างกันสองศาล และในข้อหาที่ต่างกันสองข้อหาแต่เกิดขึ้นในวันเดียวกัน ต่อมาศาลที่ตัดสินข้อหาแรกบอกว่าการขาดคุณสมบัติในข้อหาแรกตัดสินไม่ถูกต้อง ผู้ออกใบอนุญาตขับขี่จึงอนุญาตให้ผู้ขับขี่ได้รับใบอนุญาตขับขี่คืน ผู้นั้นก็กลับมาขับขี่อีก และต่อมาได้ถูกจับในข้อหาขับขี่ยานยนต์ในขณะที่ยังขาดคุณสมบัติ ผู้ขับขี่จึงโต้แย้งว่า เขาขับขี่โดยไม่ได้มีเจตนากระทำความผิด เพราะเขาเชื่อ โดยสุจริตว่าสิทธิที่จะขับขี่ยานยนต์ของเขาได้กลับคืนมาสู่เขา ตั้งแต่เมื่อเขาได้รับใบอนุญาตขับขี่คืน ศาลจึงตัดสินว่า กฎหมายเรื่องการขาดคุณสมบัติในการขับขี่นั้นเป็นกฎหมายที่ต่อเนื่องกัน (Consecutive) แม้อคดีในศาลหนึ่งจำเลยจะไม่มี ความผิดแล้ว แต่อีกศาลหนึ่งจำเลยยังมีความผิดฐานขาดคุณสมบัติในการขับขี่อยู่ หาใช่ว่า พ้นความผิดจากคดีหนึ่งแล้ว อีกคดีหนึ่งจะพ้นความผิดด้วยไม่ (Concurrent Sentence) ดังนั้นจำเลยจึงเป็นผู้ขาดคุณสมบัติในการขับขี่ โดยไม่ต้องพิสูจน์เรื่องเจตนากระทำความผิด (Mens Rea)

ตาม Section 103 (3) พระราชบัญญัติ Road Traffic 1988 ได้แก้ไขให้ตำรวจสามารถมีอำนาจจับกุมผู้ขับขี่ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าขับขี่ในขณะที่ขาดคุณสมบัติโดยไม่ต้องมีหมายจับได้ แตกต่างจากพระราชบัญญัติ Criminal Justice 1988 ที่ไม่ได้บัญญัติอำนาจในการจับกุมผู้ที่พยายามกระทำความผิดเช่นนั้น ดังนั้นพระราชบัญญัติ Criminal Justice 1988 จึงไม่นำมาบังคับใช้กับเรื่องการขาดคุณสมบัติในการขับขี่ ตาม Section 101 พระราชบัญญัติ Road Traffic 1988

ความผิดฐานขับรถในขณะที่ขาดคุณสมบัตินั้นเป็นความผิดฐานที่ต้องดำเนินคดีอย่างรวบรัด (Summary Proceeding) ซึ่งสามารถดำเนินคดีในเวลาใดก็ได้ภายในหกเดือนนับตั้งแต่มีหลักฐานเพียงพอต่อพนักงานอัยการที่จะแสดงถึงการกระทำความผิด อย่างไรก็ตามถึงแม้จะไม่ได้มีการดำเนินคดี แต่ความผิดฐานนี้อาจจะถูกนำกลับมาดำเนินคดีได้อีกหลังจากการกระทำความผิดแม้เป็นเวลาเกินกว่า 3 ปีแล้วก็ตาม ตาม Section 180 M.C.A1980 ความผิดฐานขับรถโดยไม่มีคุณสมบัติถ้าได้มีการกระทำความผิดก่อนพระราชบัญญัติ Criminal Justice 1988 มีผลใช้บังคับ ก็ยังคงเป็นความผิดที่ฟ้องคดีได้ และอาจดำเนินการฟ้องคดีในเวลาใดก็ได้

บทลงโทษ (Penalty) ในการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติ Road Traffic 1988 นั้นมีการแบ่งเป็นระดับ (Level on Standard Scale) ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4 แสดงระดับของบทลงโทษในการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติ Road Traffic 1988

ระดับ (Level)	ค่าปรับ(Fine)
ระดับ 1	200 ปอนด์
ระดับ 2	500 ปอนด์
ระดับ 3	1,000 ปอนด์
ระดับ 4	2,500 ปอนด์
ระดับ 5	5,000 ปอนด์

และในฐานะความผิด Section ใด มีความผิดอยู่ในระดับใดนั้น เป็นไปตามที่ปรากฏในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5 แสดงฐานความผิด Section ใด มีความผิดอยู่ในระดับใดของประเทศอังกฤษ

บทบัญญัติแห่งฐานความผิด	ฐานความผิด	การดำเนินคดี	บทลงโทษ	การขาดคุณสมบัติ	การหักแต้ม
Section 87 (1)	ขับขี่ยานยนต์อื่นนอกเหนือจากที่ได้รับใบอนุญาต	ดำเนินคดีแบบรวบรัด (Summarily)	ระดับ 3 ในตาราง Standard scale	เป็นดุลยพินิจ (Discretionary) ของเจ้าพนักงาน	3 - 6 คะแนน

บทบัญญัติแห่งฐานความคิด	ฐานความคิด	การดำเนินคดี	บทลงโทษ	การขาดคุณสมบัติ	การหักแต้ม
Section 87 (2)	เป็นเหตุให้ หรือ อนุญาตให้ (Cause or permit) บุคคลอื่น ให้ขับขี่ยานพาหนะบนท้องถนน โดยไม่มีใบอนุญาต ตามประเภทของ ยานพาหนะที่ขับขี่	ดำเนินคดีแบบ รวบรวม (Summarily)	ระดับ 3 ในตาราง Standard scale	-	-
Section 103 (1) (ก)	ได้ใบอนุญาตขับขี่ในขณะที่ขาดคุณสมบัติ	ดำเนินคดีแบบ รวบรวม (Summarily)	ระดับ 3 ในตาราง Standard scale	-	-
Section 103(1)(ข)	ขับขี่ในขณะที่ขาดคุณสมบัติ	(1) ดำเนินคดีแบบรวบรวมในประเทศอังกฤษ และเวลส์ (2) ดำเนินคดีแบบรวบรวมในสกอตแลนด์ (3) เป็นความผิดอาญา อุกฉกรรจ์ในสกอตแลนด์	(1) จำคุก 6 เดือน หรือปรับตามระดับ 5 ในตาราง Standard Scale หรือทั้งจำทั้งปรับ (2) จำคุก 6 เดือน หรือปรับสูงสุด ตามที่กฎหมาย กำหนดหรือ ทั้งจำทั้งปรับ (3) จำคุก 12 เดือน หรือปรับหรือทั้งจำ ทั้งปรับ	เป็นดุลยพินิจของ เจ้าพนักงาน (Discretionary)	6 คะแนน
Section 163	ไม่หยุดรถเมื่อตำรวจเรียกให้หยุด	ดำเนินคดีแบบ รวบรวม (Summarily)	ระดับ 3 ในตาราง Standard Scale	-	-
Section 164	ไม่แสดงใบอนุญาตขับขี่ เมื่อและคู่ฉบับและอื่นๆ หรือไม่แจ้งวันเกิดหรือไม่ส่งมอบหลักฐานที่แสดงถึงวันเกิดให้แก่รัฐมนตรี	ดำเนินคดีแบบ รวบรวม (Summarily)	ระดับ 3 ในตาราง Standard Scale	-	-

3. ประเทศญี่ปุ่น

ในประเทศญี่ปุ่น มีระบบคะแนนสำหรับผู้ขับขี่ยานยนต์ เพื่อเป็นการควบคุมผู้ ที่ขับขี่ยานยนต์ โดยเฉพาะผู้ก่อให้เกิดอุบัติเหตุบนท้องถนน ให้ขับรถอย่างปลอดภัยมากขึ้นระบบนี้ เมื่อเกิดอุบัติเหตุหรือทำผิดกฎจราจรอาทิเช่น ฝ่าฝืนสัญญาณไฟ ขับรถเร็วเกินกำหนด จอดรถในที่ห้ามจอด

เป็นต้น ก็จะถูกบวกคะแนนเข้าไปในประวัติ ถ้าคะแนนรวมเกินกว่ามาตรฐานที่ได้ตั้งไว้ ก็จะถูกพักใบอนุญาตขับขี่หรือถูกเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่โดยเฉพาะอุบัติเหตุโดยชนแล้วหนีการขับขี่ยานยนต์โดยดื่มสุรา (มีนเมา) ต้องถูกปรับ 1 ล้านเยน เพราะเป็นการทำให้เกิดการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินของคน การขับขี่ยานยนต์โดยไม่มีใบอนุญาตถือว่าเป็นการทำผิด กฎหมายที่รุนแรงและจะถูกลงโทษหนัก

การขอใบขับขี่รถยนต์ในประเทศญี่ปุ่นเป็นเรื่องที่ซับซ้อน ก่อนที่จะได้ใบขับขี่รถยนต์นั้น ต้องขับรถเป็นเสียก่อน โดยต้องมีผู้รับรองว่าขับรถเป็น แล้วต้องเป็นการรับรองที่เป็นมาตรฐาน การหัดขับด้วยตัวเองแล้วไปสอบใบขับขี่นั้นเป็นไปไม่ได้ ดังนั้นสิ่งแรกที่ต้องทำคือ สมัครเข้าเรียนที่โรงเรียนสอนขับรถ ที่โรงเรียนสอนขับรถจะมีการสอนทั้งทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

การสอบใบขับขี่นั้นมีเพียงการสอบภาคปฏิบัติเท่านั้น ถ้าผ่านก็เอาใบรับรองที่ออกให้จากทางโรงเรียนไปยื่นสมัครสอบข้อเขียนที่ศูนย์สอบ การสอบต้องเตรียมตัวอย่างหนังสือเกี่ยวกับกฎหมายจราจร และต้องผ่านที่คะแนน ร้อยละ 90